

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วม
ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต

COMMUNITY NEEDS FOR PARTICIPATION IN
ENVIRONMENTAL MANAGEMENT AT RANGSIT
HOUSING COMMUNITY

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการจัดการทั่วไป

คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วม
ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการจัดการทั่วไป

คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม
ของการเคหะชุมชนรังสิต

Community Needs for Participation in Environmental Management
at Rangsit Housing Community

ชื่อ - นามสกุล

นางสาวเนตรนภา คุ่มครอง

วิชาเอก

การจัดการทั่วไป

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์สุภาพร ฤทธิมา

ปีการศึกษา

2554

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

(ดร.สุภกร พรหิรัญกุล)

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภา ทองคง)

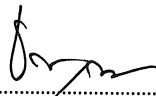
กรรมการ

(อาจารย์สุภาพร ฤทธิมา)

กรรมการ

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติการค้นคว้าอิสระฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนงกรณ์ กุณฑลบุตร)

คณบดีคณะบริหารธุรกิจ

วันที่ 18 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2555

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต
ชื่อ-นามสกุล	นางสาวเนตรนภา คุ่มครอง
วิชาเอก	การจัดการทั่วไป
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์สุภาพร คูพิมาย
ปีการศึกษา	2554

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ประชาชนผู้อยู่อาศัยในการเคหะชุมชนรังสิต จำนวน 381 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test, One Way ANOVA และวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการค้นคว้าอิสระพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่พบว่าเป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี สถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช. ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท และมีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนช่วง 6-10 ปี ด้านความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน เพศ อายุ สถานภาพ และอาชีพที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

Independent Study Title	Community Needs for Participation in Environmental Management at Rangsit Housing Community
Name-Surname	Miss Netenapa Koomkrong
Major Subject	General Management
Independent Study Advisor	Mrs. Supaporn kupimai
Academic Year	2011

ABSTRACT

The objective of the independent study was to investigate the community needs for participation in the environmental management at Rangsit Housing Community. The sample of the study consisted of 381 inhabitants of Rangsit Housing Community. The questionnaire was used as the data collection instrument. The statistics used for data analysis comprised Percentage, Mean, Standard deviation, t-test, One Way ANOVA, Least Significant Difference (LSD), and Pearson's Correlation Coefficient.

The results of study demonstrated that most respondents were female, between 41-50 years old, married, completed lower secondary education/vocational education, were traders/had private business, earned a monthly income less than 10,000 Baht, and had lived in the community for 6-10 years. The overall aspects of the community needs for participation in the environmental management was shown at a high level, however, the participation in the environmental management was rated at a moderate level.

The result of hypothesis test showed that different gender and level of education caused differences in the needs for participation in the environmental management, different gender, age, and occupation caused differences in participation in the environmental management, the relationship between the community needs for participation in the environmental management and the participation in the environmental management was shown at a low level.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ ด้วยความอนุเคราะห์และความกรุณาจาก ดร. ศุภกร พรหิรัญกุล ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภา ทองคง กรรมการ และอาจารย์สุภาพร คูพิมาย อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้สละเวลาช่วยเหลือ ชี้แนะความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดทำงานค้นคว้าอิสระ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องในงานค้นคว้าอิสระเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ลุล่วงจนประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ตระหนักว่า ความสำเร็จของการศึกษาค้นคว้าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความอนุเคราะห์และร่วมมือจากคณะผู้บริหารการเคหะชุมชนรังสิต กลุ่มบุญส่งพัฒนา ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน รวมถึงประชาชนผู้อาศัยในการเคหะชุมชนรังสิตที่สละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ประสบความสำเร็จลงได้ด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ MGY53 และเพื่อน ๆ IS-BC 4/49 ทุกคนที่ช่วยให้คำแนะนำ สนับสนุนช่วยเหลือในเรื่องการเรียนและเป็นกำลังใจให้ตลอดเวลาที่ทำการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จการศึกษา

สิ่งที่สำคัญที่สุดผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ผู้มีพระคุณสูงสุดซึ่งให้ทุกสิ่งทุกอย่างแก่ผู้ศึกษา และขอบคุณทุกคนในครอบครัว ที่ได้ให้กำลังใจและสนับสนุนการศึกษาของผู้ศึกษา โดยตลอดจนทำให้การศึกษาในครั้งนี้ประสบความสำเร็จด้วยดี

สุดท้ายนี้คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีจากการค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแด่บุพการี ตลอดจนครูบาอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาทุกท่าน และหากการศึกษาครั้งนี้ขาดตกบกพร่องประการใด ผู้ศึกษาขออภัยมา ณ โอกาสนี้

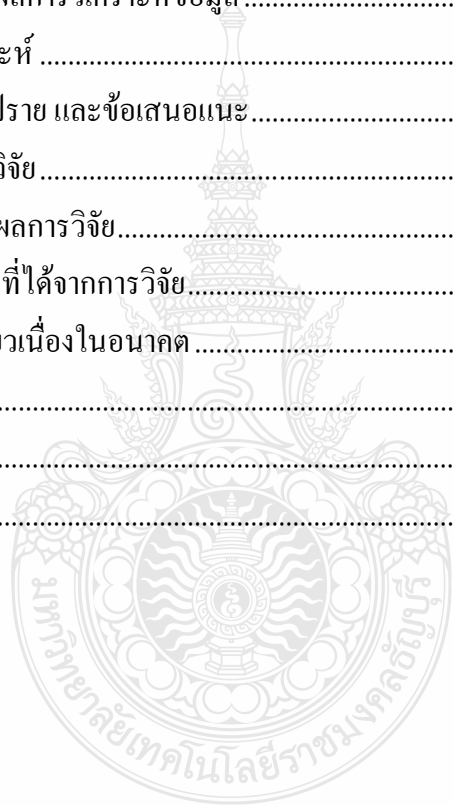
เนตรนภา คุ่มครอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 คำจำกัดความในการวิจัย.....	6
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน.....	9
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้.....	13
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ.....	15
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	18
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม.....	26
2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับการเคหะชุมชนรังสิต.....	31
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4.2 ผลการวิเคราะห์.....	45
5. สรุปผลการวิจัย การอภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	81
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	81
5.2 การอภิปรายผลการวิจัย.....	83
5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย.....	88
5.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอนาคต.....	89
บรรณานุกรม.....	90
ภาคผนวก.....	93
ประวัติผู้เขียน.....	100

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	45
4.2 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	46
4.3 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ.	46
4.4 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับ การศึกษา.....	47
4.5 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ	47
4.6 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ เฉลี่ยต่อเดือน.....	48
4.7 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาที่ อยู่อาศัย	48
4.8 แสดงภาพรวมค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของ ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตาม รายด้าน	49
4.9 แสดงจำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของ ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตาม ด้านการรับรู้ต่อสภาวะสิ่งแวดล้อม	50
4.10 แสดงจำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของ ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตาม ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม.....	51
4.11 แสดงจำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับความคิดเห็น ของความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตาม ด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม	52
4.12 แสดงภาพรวมค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของ ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามรายด้าน	53

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.13 แสดงจำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ.....	54
4.14 แสดงจำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	55
4.15 แสดงจำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์.....	56
4.16 แสดงจำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	58
4.17 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามเพศ.....	59
4.18 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามอายุ	60
4.19 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามสถานภาพ	61
4.20 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา	62
4.21 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างระดับการศึกษาของประชาชนกับความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม	63
4.22 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามอาชีพ.....	64

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.23 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	65
4.24 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน.....	66
4.25 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตาม เพศ.....	67
4.26 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามอายุ.....	67
4.27 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างอายุของประชาชนกับการมีส่วนร่วมใน การจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน.....	68
4.28 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตาม สถานภาพ.....	69
4.29 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างสถานภาพของประชาชนกับการมี ส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	70
4.30 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตาม ระดับการศึกษา	71
4.31 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตาม อาชีพ.....	72
4.32 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างอาชีพของประชาชนกับการมี ส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	72
4.33 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	73
4.34 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตาม ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน.....	74
4.35 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการ สิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	75

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.36 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการ สิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ	76
4.37 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการ สิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติการ	77
4.38 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการ สิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมใน ผลประโยชน์	78
4.39 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการ สิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมใน การประเมินผล	79
4.40 แสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐานที่ 1	80
4.41 แสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐานที่ 2	80
4.42 แสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐานที่ 3	80

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 แสดงกรอบแนวความคิดตัวแปรต้นและตัวแปรตาม	7
2.1 แสดงลำดับชั้นความต้องการของ Maslow (Maslow's hierarchy of needs)	16
2.2 แสดงบันได 8 ขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	24
2.3 แสดงหลักการและแนวคิดในการจัดการปัญหาภาวะมลพิษ.....	29

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างมากต่อมนุษย์ เพราะเป็นสิ่งที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตมนุษย์ แต่โบราณกาลมนุษย์ได้นำเอาวัสดุธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น ไม้ ทราย ดิน หิน โลหะ แต่ในปัจจุบันวัสดุธรรมชาติมีจำนวนลดน้อยลง เนื่องจากการบริโภคเกินความจำเป็นของมนุษย์

มนุษย์ได้นำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยใหม่มาใช้ในการผลิตวัสดุทดแทนต่าง ๆ เช่น พลาสติก กระเบื้อง ฯลฯ วัสดุที่ได้รับการสังเคราะห์ขึ้นมาแทนวัสดุธรรมชาตินี้มีความคงทน แต่ย่อยสลายยากจึงทำให้เกิดเป็นขยะหรือของเสีย เมื่อมีจำนวนมากขึ้นก็ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ดังจะเห็นได้จากปริมาณการทิ้งขยะที่มากขึ้นทุกปี

ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั่วไป เช่น ภาวะโลกร้อน ความแห้งแล้ง น้ำท่วม สถานการณ์เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมสำคัญ ๆ ที่ทั่วโลกต่างได้แก่ ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยขาดการวางแผนการใช้ทรัพยากร เช่น การใช้เชื้อเพลิงถ่านหิน การทำลายป่าไม้ การขุดแร่ในดิน ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษที่เกิดจากการปนเปื้อนของวัตถุอันตราย ของเสีย หรือสารเคมีอื่น ๆ สู่ระบบนิเวศ เช่น ปัญหาน้ำเสียหรือคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม ปัญหามลพิษทางอากาศ ปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

เนื่องจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการพัฒนาประเทศนับวันจะเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น และส่งผลกระทบต่อกัน คือ เมื่อประเทศหนึ่งประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมแล้วปัญหานั้นก็จะส่งผลกระทบต่อประเทศอื่น ๆ เพราะโลกเราเป็นระบบนิเวศแบบปิดคือ ทุกประเทศตั้งอยู่ในโลกใบเดียวกันและใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศเหมือนกัน ปัญหาสิ่งแวดล้อมจึงก่อให้เกิดความตื่นตัวของนานาประเทศที่พร้อมจะตระหนักและให้ความร่วมมือในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลก จึงมีการผลักดันให้องค์การสหประชาชาติจัดประชุมเกี่ยวกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในระดับโลกขึ้นภายใต้การประชุมที่ชื่อว่า “ปัญหาจากการพัฒนาของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และปัญหาสิ่งแวดล้อมจากอุตสาหกรรม” จากการศึกษาของ Biswas และคณะ (1984) พบความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม

ระหว่างกลุ่มประเทศพัฒนาและกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนามีความกังวลว่าประเทศพัฒนา ซึ่งมีความก้าวหน้าในเรื่องของเทคโนโลยีและเศรษฐกิจที่ดีกว่าจะเข้าไปมีบทบาทควบคุมทรัพยากรของประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งกว่าจะเข้าเป็นกลุ่มประเทศพัฒนา ประเทศต่าง ๆ เหล่านั้นได้เป็นผู้ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาก่อนเพื่อให้เกิดการพัฒนาในประเทศของตน สิ่งนี้จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ประเทศกำลังพัฒนาไม่เห็นความจำเป็นในการเข้าไปมีส่วนร่วมต่อความรับผิดชอบ เพื่อพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และที่สำคัญคือ กลุ่มประเทศกำลังพัฒนากลัวว่านโยบายด้านสิ่งแวดล้อมจะมีส่วนไปกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้ประเทศของตนไม่ก้าวสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรม ปัญหาเหล่านี้จึงทำให้องค์การสหประชาชาติจัดการเจรจาเกี่ยวกับการยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อม โดยทุกประเทศจะต้องร่วมกันรับผิดชอบปัญหาของสิ่งแวดล้อม แต่ระดับของความรับผิดชอบควรจะมีการแตกต่างกัน เมื่อการเจรจาลี้ลุดลงประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความร่วมมือโดยปรับเปลี่ยนนโยบายและกลยุทธ์ด้านการพัฒนาใหม่เพื่อความอยู่รอดของโลก

สำหรับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนั้นมีสาเหตุจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าในอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและควบคู่ไปกับจำนวนประชากรของประเทศที่เพิ่มขึ้นในอัตราสูง ความเจริญก้าวหน้าทางด้านต่าง ๆ ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกนำมาใช้ประโยชน์โดยขาดการวางแผนการจัดการที่เหมาะสมเพื่อรองรับปัญหาที่จะเกิดขึ้น ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติที่เหลืออยู่มีสภาพเสื่อมโทรมลง (สรรพศิลป์ศาสตราธิราช สาขาการจัดการทรัพยากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) สภาพเหล่านี้ส่งผลให้เกิดปัญหาทรัพยากรและธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ระบบนิเวศ และการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ในภาคส่วนการดำเนินงานของรัฐบาลไทยเพื่อแก้ไขปัญหาล้อม รัฐบาลมีความตระหนักถึงปัญหาและผลเสียเนื่องจากปัญหาดังกล่าว จึงมีการกำหนดพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ให้การจัดการสิ่งแวดล้อมจะต้องอาศัยความร่วมมือและการจัดการจากหลายหน่วยงานทั้งจากภาครัฐกิจเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการสนับสนุนจากภาคประชาชน ซึ่งจะเป็นส่วนประกอบหลักที่เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำ ตัวอย่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม เช่น เทศบาลตำบลชัยบุรี มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม เพื่อขนานรับกับปัญหาล้อม ทางเทศบาลตำบลชัยบุรีจึงส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีการสร้างจิตนึกและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่ต้องคุ้มครองดูแล

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เป็นเมืองน่าอยู่ (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบล รัษฎบุรีปี, 2551-2555)

การเคหะชุมชนรังสิตเป็นหนึ่งในชุมชนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลและดูแลโดยเทศบาลตำบล รัษฎบุรี ชุมชนนี้มีลักษณะที่น่าสนใจ คือ เป็นชุมชนที่มีการจัดการตนเอง ภายในชุมชนมีการจัดระเบียบ การจัดการตามความต้องการของสมาชิกในชุมชน โดยมีผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนประชาชนในการรักษา สิทธิที่สมาชิกและชุมชนควรจะได้รับจากรัฐและเอกชน บุญส่ง เกษติ (สัมภาษณ์ 19 ธันวาคม 2554) กล่าวว่าการดำเนินงานของตนในฐานะประธานชุมชนการเคหะรังสิตเป็นไปภายใต้กรอบนโยบายที่ตน และคณะกรรมการร่วมกันคิดขึ้นมา เพื่อเกิดประโยชน์กับผู้อาศัยในชุมชน โดยให้ความสำคัญกับ คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของสมาชิกในชุมชน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น สิ่งแวดล้อมจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต และมีส่วนทำให้คุณภาพชีวิตของชุมชน เป็นไปได้ทั้งในทางที่ดีและไม่ดี ซึ่งสภาพแวดล้อมปัจจุบันของการเคหะชุมชนรังสิตมีปัญหาเกี่ยวกับน้ำ เน่าเสีย ขยะมูลฝอย และปัญหาสิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม

ดังนั้น การจัดการสิ่งแวดล้อมในการเคหะชุมชนรังสิตให้เป็นเมืองน่าอยู่โดยอาศัยการมีส่วนร่วม ของประชาชนจะเป็นกระบวนการสำคัญที่ทำให้ชุมชนมีภูมิคุ้มกันเกิดความเข้มแข็งของชุมชน เนื่องจากการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น จะเป็นช่องทางทำให้ผู้มีส่วนร่วมรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาของ ส่วนรวม และเป็นช่องทางในการสื่อสารระหว่างคนในกลุ่มชุมชนเพื่อที่จะทำความเข้าใจถึงความต้องการ ของชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความรู้สึกว่าเป็นปัญหาของเรา ซึ่งจะทำให้ประชาชนหรือชุมชน เกิดความรู้สึกรัก ห่วงเห่น และผูกพันกับชุมชนมากขึ้น จากปัญหาสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต และความสำคัญของการมีส่วนร่วมทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะทำการค้นคว้าเรื่อง ความต้องการของ ชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต ตั้งแต่ความต้องการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ตลอดจนขั้นตอนการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมดำเนินงาน/ปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล/การติดตามผล ในการจัดการ สิ่งแวดล้อม

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต
- 1.2.2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต
- 1.2.3 เพื่อวิเคราะห์หาความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต
- 1.2.4 เพื่อวิเคราะห์หาความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต
- 1.2.5 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต

1.3 สมมติฐานการวิจัย

- 1.5.1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน
- 1.5.2 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน
- 1.5.3 ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการค้นคว้าถึงความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต ซึ่งได้มีการกำหนดขอบเขตของการค้นคว้าไว้ ดังนี้

- 1.4.1 ประชากรที่ใช้ในการค้นคว้า คือ ประชาชนผู้อยู่อาศัยในเคหะชุมชนรังสิตจำนวน 7,875 คน (ข้อมูลจาก : สำนักการบริหารทะเบียน กรมการปกครอง ปรับปรุง ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554)
- 1.4.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ ธันวาคม 2554 - กุมภาพันธ์ 2555
- 1.4.3 พื้นที่ในการศึกษา การเคหะชุมชนรังสิต หมู่ 2 ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

1.4.4 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1.4.4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

- เพศ
- อายุ
- สถานภาพ
- ระดับการศึกษา
- อาชีพ
- รายได้
- ระยะเวลาที่อยู่อาศัย

1.4.4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม

ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม

- ด้านการรับรู้ต่อสถานะสิ่งแวดล้อม
- ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม
- ด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม

- ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
- ด้านการมีส่วนร่วมในประเมินผล

1.5 คำจำกัดความในการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลทั่วไปของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อยู่อาศัย

ชุมชน หมายถึง การเคหะชุมชนรังสิต ซึ่งผู้อยู่อาศัยมีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สภาพของสิ่งแวดล้อมในการเคหะชุมชนรังสิต

การจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง วิธีการดำเนินการ หรือวิธีการปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมให้สิ่งแวดล้อมคงสภาพดั้งเดิมหรือดีขึ้นกว่าเดิม

ความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความปรารถนาหรือความประสงค์ของประชาชนในการดำเนินการให้สิ่งแวดล้อมคงสภาพดั้งเดิมหรือดีขึ้นกว่าเดิม

การรับรู้ หมายถึง ความเข้าใจต่อสภาพสิ่งแวดล้อมในการเคหะชุมชนรังสิต

จิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ ร่วมในผลประโยชน์ และร่วมกันประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่สมาชิกในการเคหะชุมชนรังสิตเข้ามามีส่วนร่วมในการอภิปรายถึงปัญหาและความต้องการวางแผน และการตัดสินใจระหว่างดำเนินการ เป็นต้น

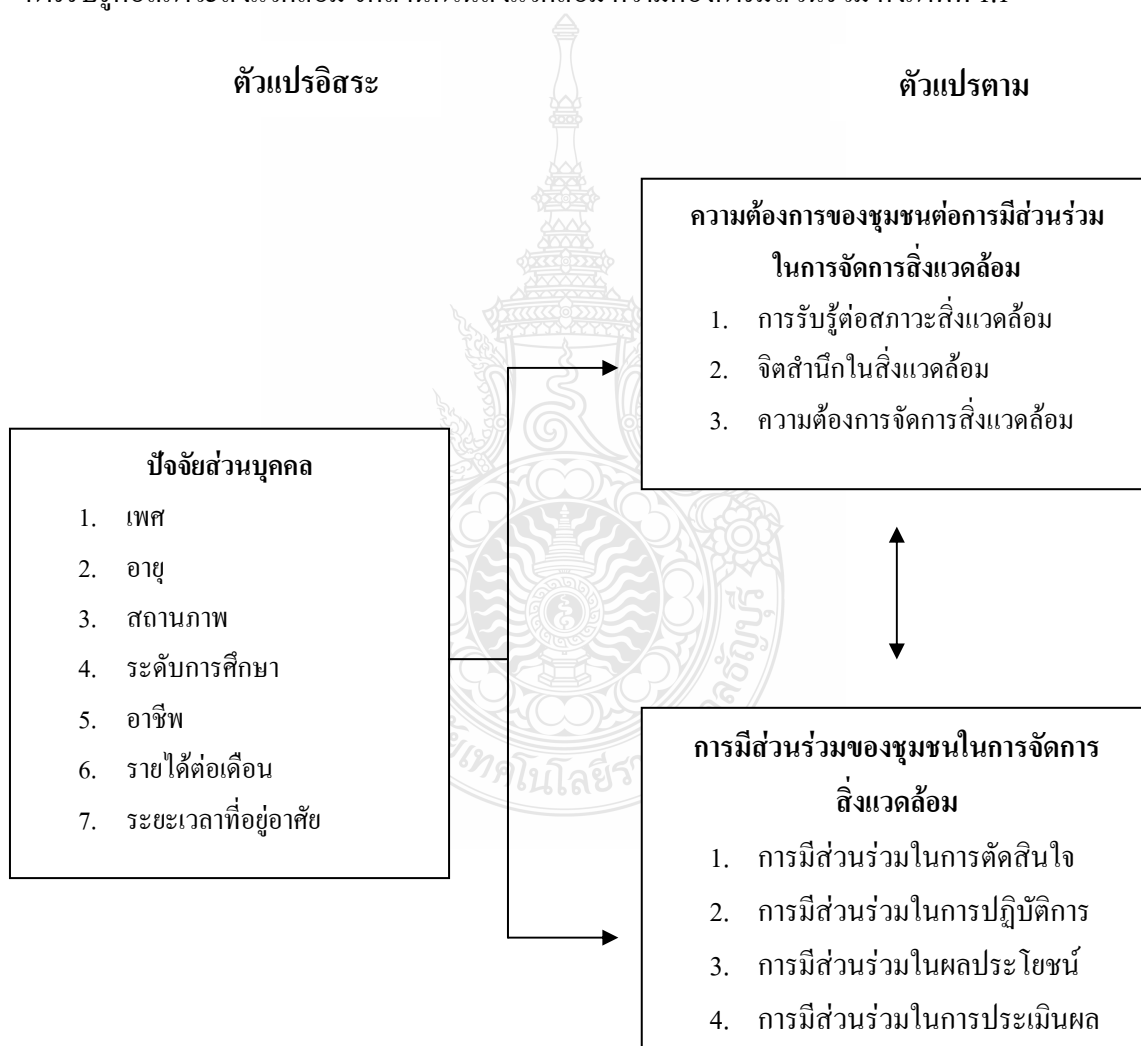
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ หมายถึง การที่สมาชิกในการเคหะชุมชนรังสิตเข้ามามีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติหรือสละทรัพย์และสิ่งของ

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง การที่สมาชิกในการเคหะชุมชนรังสิตมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ด้านวัตถุ ด้านสังคม และประโยชน์ส่วนบุคคล

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การที่สมาชิกในการเคหะชุมชนรังสิตมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ และติดตามผลการดำเนินกิจกรรม

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัย ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดของ Cohen and Uphoff กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาชั้นตอนที่ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต ซึ่งได้นำเสนอเป็น 4 ขั้นตอนได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ส่วนกรอบความคิดของความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากหนังสือและบทความ ๆ แล้วมาสรุปเป็นรายด้าน ได้แก่ การรับรู้ต่อสภาวะสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกในสิ่งแวดล้อม ความต้องการมีส่วนร่วม ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวความคิดตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ข้อมูลที่ได้เป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการการเคหะชุมชนรังสิตในการวางแผนบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

1.3.2 คณะกรรมการการเคหะชุมชนรังสิตสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน

1.3.3 สามารถเป็นแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการเคหะชุมชนรังสิต

1.3.4 สามารถเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่เทศบาลตำบลธัญบุรีในการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการเคหะชุมชนรังสิต

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้าเรื่อง “ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต” ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ วารสาร งานวิจัย อินเทอร์เน็ต และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำมาใช้ประกอบการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำงานค้นคว้าอิสระ โดยมีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน

คำว่า “ชุมชน” เป็นคำที่มีความหมายกว้างในลักษณะต่าง ๆ ทั้งในด้านของการปกครอง การพัฒนา และด้านอื่น ๆ ดังนั้นผู้ค้นคว้าจึงนำความหมายที่นักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 272) กล่าวว่า ชุมชน หมายถึง หมู่ชน กลุ่มคนที่อยู่รวมกัน เป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน และมีผลประโยชน์ร่วมกัน

สนชยา พลศรี (2545 : 22) กล่าวว่า ชุมชน หมายถึง กลุ่มทางสังคมที่อยู่อาศัยร่วมกันในอาณาบริเวณเดียวกัน เช่น ครอบครัว ละแวกบ้าน หมู่บ้าน ตำบล ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันสัมพันธ์กัน มีการติดต่อสื่อสารและเรียนรู้ร่วมกัน มีความผูกพัน เอื้ออาทรกันภายใต้บรรทัดฐานและวัฒนธรรมเดียวกัน ร่วมมือและพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2553 : ออนไลน์) กล่าวว่า ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนจำนวนหนึ่งที่อยู่ร่วมกัน โดยมีความสัมพันธ์กันเพื่ออยู่อาศัยร่วมกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันและมีความเอื้ออาทรต่อกัน เป็นต้น ซึ่งชุมชนนั้นควรมีคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม สามารถตอบสนองต่อการดำรงชีพของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสภาพ

ความเป็นอยู่ ความพอใจและความต้องการ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่อาศัยในอาณาบริเวณเดียวกัน สมาชิกมีการติดต่อสื่อสารกันและปฏิบัติต่อกัน เช่น มีความผูกพันกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน ให้ความร่วมมือต่อกัน และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ร่วมกัน รวมถึงมีการเรียนรู้ที่จะจัดระบบต่าง ๆ มาใช้เพื่อตอบสนองคนในชุมชน

องค์ประกอบและลักษณะของชุมชน

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2524 : 16 - 17) ได้จำแนกองค์ประกอบของชุมชนไว้ 3 ประการ คือ องค์ประกอบทั้ง 3 ประการนี้สามารถอธิบายได้ คือ

(1) องค์ประกอบด้านมนุษย์ เป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในชุมชน จากวิวัฒนาการของมนุษย์เป็นต้นมาจนถึงวันนี้มนุษย์ชอบอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม การอยู่รวมกันเป็นกลุ่มมีหลากหลายลักษณะและหลายรูปแบบ เช่น ครอบครัว กลุ่มพ่อค้า เป็นต้น ความจำเป็นที่มนุษย์จำเป็นต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่มหรือต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่น เนื่องจากมีกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน และคนที่เป็สมาชิกของกลุ่มใด ๆ ก็ตามย่อมมีความสัมพันธ์ต่อสมาชิกในกลุ่มเดียวกันหรือกับกลุ่มอื่น ๆ เป็นลูกโซ่เกี่ยวพันกันไป สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญขององค์ประกอบด้านมนุษย์

(2) องค์ประกอบด้านสิ่งที่มีมนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น สิ่งที่มีมนุษย์คิดค้นประดิษฐ์ขึ้นทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมไม่ว่าจะเป็นเครื่องอำนวยความสะดวก หรือสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ตู้เย็น พัดลม อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย เครื่องทุนแรง รถยนต์ เป็นต้น นอกจากนี้สิ่งที่เป็นวัตถุแล้วมนุษย์ยังสร้างแนวความคิด ปรัชญา ค่านิยม ความเชื่อ ความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นนามธรรม องค์ประกอบเหล่านี้แตกต่างกันไปในแต่ละชุมชน ซึ่งมีสภาพและระดับต่างกันสิ่งทั้งหลายที่มนุษย์คิดค้นขึ้นมาจะมีความสัมพันธ์กันต่อกันในแต่ละชนิดของมันเอง ความสัมพันธ์เหล่านี้คล้าย ๆ กับลูกโซ่ที่ต่อกันเป็นช่วง ๆ อันเป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์ภายในองค์ประกอบของสิ่งที่มีมนุษย์คิดค้นขึ้น เช่น สร้างรถยนต์ขึ้นมาก็นำไปวิ่งบนถนนที่สร้างขึ้นมาและอาจจะทำให้เกิดฝุ่นปลิวไปสร้างความเดือดร้อนให้กับชาวบ้านหรือสามารถที่จะขนผลผลิตพวกพืชผัก ผลไม้ไปขายในตลาดได้เร็วขึ้น เป็นต้น

(3) องค์ประกอบด้านสิ่งทีธรรมชาติสร้างขึ้น สิ่งทีธรรมชาติสร้างขึ้น คือ ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับพืช สัตว์ ทรัพยากรธรรมชาติทั้งหลาย ซึ่งทุกชุมชนจะมีสิ่งทีธรรมชาติสร้างขึ้นเป็นส่วนประกอบอยู่ทั้งนั้น สิ่งต่าง ๆ แต่ละชนิดในชุมชนทีธรรมชาติสร้างขึ้นจะมีความสัมพันธ์ต่อกันเหมือนองค์ประกอบทีกล่าวมาแล้วทั้ง 2 ประเภท เช่น สภาพอากาศที่แห้งแล้งจะทำให้ดินแตกระแหงและไม่มีน้ำเพียงพอสำหรับการเจริญเติบโตของพืชผลทั้งหลาย เป็นต้น

องค์ประกอบของชุมชนทั้ง 3 ประการ จะมียู่ภายในชุมชน ซึ่งแต่ละชุมชนจะมีมากหรือน้อย ไม่เท่ากัน แต่ทั้ง 3 องค์ประกอบจะมีความสัมพันธ์ต่อกัน โดยเริ่มจากตัวของมนุษย์ที่มีการปฏิสัมพันธ์ และแลกเปลี่ยนระหว่างกัน จนก่อให้เกิดภูมิปัญญาหรือนวัตกรรมที่จะใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ

การที่องค์ประกอบทั้ง 3 ประการ มีความเจริญที่ไม่เท่าเทียมกันนั้นมีสาเหตุมาจากตัววงจร (Control Point) หรือกลไกที่มีบทบาทในการควบคุม สนับสนุน หรือส่งเสริมองค์ประกอบ ทั้ง 3 ของชุมชน ให้เจริญก้าวหน้า หยุดอยู่กับที่ หรือมีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่ง ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2524 : 19-20) ได้กล่าวว่า ตัววงจรสำคัญนี้ คือ ระบบต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) ระบบการปกครอง การบริหารประเทศย่อมขึ้นอยู่กับการจัดรูปการปกครองอาจเป็นแบบกระจายอำนาจ (Decentralization) หรือเป็นรูปแบบรวมอำนาจอยู่ที่ส่วนกลาง (Centralization) และรูปแบบการปกครองย่อมมีอิทธิพลในการกำหนดหรือบ่งการองค์ประกอบของชุมชนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เช่น การปกครองแบบคอมมิวนิสต์ แบบเสรีประชาธิปไตย ชุมชนที่มีระบบการปกครองต่างกันย่อมมีเสรีภาพ อิสรภาพ แสดงออกต่างกัน และย่อมส่งผลสะท้อนมาถึงวิถีชีวิตของบุคคลที่อยู่ในชุมชนนั้น และความสัมพันธ์และปฏิบัติต่อกันกับองค์ประกอบอื่น ๆ ย่อมผิดแผกแตกต่างกันไป

(2) ระบบเศรษฐกิจ อิทธิพลของระบบเศรษฐกิจต่อองค์ประกอบนับว่ามีมากที่สุด การที่ชุมชนใดชุมชนหนึ่งหรือประเทศใดประเทศหนึ่งจะเป็นประเทศอุตสาหกรรมหรือเกษตรกรรมนั้น นับได้ว่าเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลงของชุมชน เช่น ประเทศไทยเรามักกล่าวกันอยู่เสมอ ระบบเศรษฐกิจเป็นแบบเกษตรกรรม ผลผลิตและรายได้ประชาชาติในใหญ่ได้จากผลผลิตทางการเกษตร เครื่องมือที่ใช้ในชุมชนจึงเป็นเครื่องมือเพื่อการเกษตรเสียเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาเรื่องการตลาด การผลิต จึงเป็นปัญหาของการเกษตร แต่หากเป็นชุมชนที่ระบบเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับอุตสาหกรรมมากกว่าการเกษตร ชุมชนนั้นก็จะมีเครื่องมือที่ใช้เพื่ออุตสาหกรรมมากกว่าการเกษตรกรรม

(3) ระบบการศึกษา ความเจริญของชุมชนและความล้ำหลังของชุมชนเมื่อเปรียบเทียบกับกันแล้ว จะเห็นว่าสมาชิกในชุมชนที่มีการศึกษาสูง โดยเฉลี่ยแล้วการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เจริญย่อมมีมาก เพราะการถ่ายทอดวิชาความรู้และการคิดค้นประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ย่อมมีมากขึ้น ในขณะที่ชุมชนที่สมาชิกในชุมชนนั้นยังไม่มีการศึกษา หรือโดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ ระบบการศึกษาย่อมจะสร้างความสัมพันธ์ของทั้ง 3 องค์ประกอบให้สับสนยิ่งขึ้น เช่น ชุมชนในเมืองคนในชุมชนมีการศึกษามากกว่าในชนบท สถาบันทางสังคม (Social Institution) หรือกลุ่มถาวร (Permanent Groups) มีมากกว่าชนบทที่มีเพียงสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันหลัก การรวมกลุ่มเพื่อกระทำการกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน ก็จะทำให้รู้สึกง่าย ๆ และกลุ่มสลายตัวไปเมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลง

(4) ศาสนา ตัวกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในชุมชนหนึ่ง ๆ ที่มีความสำคัญไม่น้อย โดยเฉพาะในชุมชนที่ยังอยู่ในขั้นพัฒนา (Developing Community) ศาสนาในที่นี้ หมายถึง ความเชื่อในสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ และการกระทำต่าง ๆ ทางศาสนา จากการศึกษาของนักมานุษยวิทยา พบว่า อิทธิพลเรื่องความเชื่อศาสนาหรือลัทธิศาสนาของชุมชนนั้น มีอิทธิพลมากที่จะสร้างความสัมพันธ์ หรือเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของชุมชนหนึ่งไปได้อย่างมาก เช่น ชุมชนที่เอามนุษย์มาฆ่าเพื่อบูชาผี โดยเชื่อว่าพระเจ้าจะบันดาลประ โยชน์ให้หากได้มีการบูชาผีแล้ว

สนธยา พลศรี (2545 : 22-24) ได้กล่าวว่าชุมชนมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เป็นการรวมกันของกลุ่มคน (Group of People) ในรูปของกลุ่มสังคม (Social Group) กล่าวคือ สมาชิกมีการปฏิบัติต่อกันทางสังคม หรือมีปฏิภิกิริยาโต้ตอบกันทางสังคม เอื้ออาทรต่อกัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกัน และกัน

(2) สมาชิกของชุมชนมีลักษณะทางประชากรศาสตร์ เช่น โครงสร้างประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ อัตราการเกิด อัตราการตาย การอพยพโยกย้ายถิ่น

(3) มีอาณาบริเวณ (Area) สำหรับเป็นที่อยู่อาศัย หรือเป็นที่ประกอบกิจกรรมต่างของสมาชิก และกลุ่มสังคม ส่วนขนาดของชุมชนอาจมีขนาดเล็กหรือใหญ่ โดยขึ้นอยู่กับจำนวนของสมาชิกในกลุ่ม สังคมและขนาดอาณาบริเวณเป็นสำคัญ เช่น ชนเผ่า ครอบครั้ว ละแวกบ้าน หมู่บ้าน ตำบล ไปจนถึง ประเทศและโลก

(4) มีลักษณะเป็นการจัดระเบียบทางสังคม (Social Organization) เพื่อควบคุมความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน เช่น บรรทัดฐานทางสังคม สถาบันทางสังคม และวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชน

(5) สมาชิกมีความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relationship) มีการติดต่อสัมพันธ์กัน มีความสนใจทางสังคมร่วมกัน มีกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน มีความสนิทสนมกัน มีความสัมพันธ์แบบพบปะกัน โดยตรง ซึ่งจะนำไปสู่การใช้ชีวิตด้านต่าง ๆ ร่วมกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่หรือแบบตัวใครตัวมัน

(6) สมาชิกมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินชีวิตร่วมกัน

(7) สมาชิกได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชนร่วมกัน เช่น น้ำท่วม

(8) สมาชิกมีระบบการติดต่อสื่อสารและเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้

คำว่า การรับรู้ (perception) 'ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ต่างกัน ดังนี้

รชนี นพเกตุ (2540 : 1-2) ได้กล่าวว่า การรับรู้ คือ กระบวนการประมวลและตีความข้อมูลต่างๆ รอบๆ ตัวเราที่ได้จากการรู้สึก ซึ่งการรู้สึกเกิดจากการกระตุ้นอวัยวะรับความรู้สึก ซึ่งมีอยู่ 5 ชนิด คือ หู ตา จมูก ลิ้น และผิวหนัง การรู้สึกจึงเป็นขบวนการแรกหรือขบวนการพื้นฐานก่อนที่จะเกิดการรับรู้ขึ้น การรู้สึกจึงมีลักษณะง่าย ตรงไปตรงมา ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของการเรียนรู้ ประสบการณ์ แรงจูงใจ อารมณ์ ฯลฯ เข้ามามีบทบาทร่วมด้วย

ฉัตรยาพร เสมอใจ และ มัทนียา สมมิ (2546 : 121) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่ผู้รับรู้ เลือกรับ จัดการ และแปลความสิ่งที่มีมากระทบ หรือที่เรียกว่าปัจจัยนำเข้า ในการสร้างภาพที่มีความหมาย โดยผ่านประสาทสัมผัสต่างๆ ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กายสัมผัส และความรู้สึกทางจิตใจ แล้วทำการสรุปและตีความสิ่งสัมผัสนั้นๆ เพื่อที่จะสร้างภาพในสมองที่มีความหมาย หรือมีความสอดคล้องกับภาพความทรงจำเดิมและส่งผลให้เกิดการกระทำ

ไพบุลย์ เทวรักษ์ (2537 : 58) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการตีความสิ่งเร้า จากการสัมผัสของอวัยวะต่าง ๆ ทั้งนี้ต้องอาศัยประสบการณ์เดิมหรือการเรียนรู้ และการคิด

Greenberg and Baron (2003 : 50) ได้ให้ความหมายการรับรู้ว่า การรับรู้เป็นกระบวนการซึ่งบุคคลเลือกรับ มีการจัดองค์ประกอบและแปลข้อมูลนั้นออกมาเพื่อเข้าใจ

จากการศึกษาความหมายของการรับรู้ สรุปว่า การรับรู้ หมายถึง การแปลความจากสิ่งที่บุคคลพบเห็นผ่านทางประสาทสัมผัสต่าง ๆ เพื่อตีความหมาย และนำไปสู่การแสดงออกของบุคคลที่อาศัยประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคลนั้น ๆ

ความสำคัญของการรับรู้

การรับรู้มีความสำคัญต่อพฤติกรรมของมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะเมื่อเรารับรู้แล้วเราก็จะมีปฏิกิริยาตอบโต้ต่อสิ่งที่เรารับรู้หรือรู้สึก ซึ่งบางครั้งการรับรู้ของคนเราอาจต่างไปจากข้อเท็จจริงบ้าง จนทำให้มีความขัดแย้งกัน เกิดความไม่เข้าใจกัน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เช่น การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ไม่ราบรื่น เพราะการที่ต่างฝ่ายต่างก็มีกรรับรู้ที่ต่างกันแทบทั้งสิ้น

ดังนั้น การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ จะทำให้แต่ละคนเข้าใจและใจกว้างขึ้นจนยอมรับว่าสิ่งที่เราคิดไม่ใช่สิ่งที่ถูกเสมอไป ควรคิดไตร่ตรองให้รอบคอบ ยอมรับฟังความเห็นของผู้อื่น เพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลช่วยในการรับรู้และตัดสินใจได้ถูกต้อง

กระบวนการรับรู้

สร้อยตระกูล อรรถมานะ (2550 : 60-61) กล่าวว่า กระบวนการรับรู้ ประกอบไปด้วย 5 ประการ คือ

(1) สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) เกิดจากสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ สิ่งเร้า หมายถึง ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ส่วนสถานการณ์สามารถเป็นได้ทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางสังคม

(2) การเผชิญหน้า (Confrontation) เป็นขั้นตอนการเริ่มต้นการรับรู้ของบุคคล บุคคลสามารถเผชิญหน้ากับสิ่งเร้าในสถานการณ์ที่เป็นได้ทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางสังคม

(3) การเลือก (Select) สิ่งเร้าที่เราสัมผัสจะเป็นสิ่งเร้าที่เราตั้งใจ (Attention) ที่จะมอง ที่จะฟัง ที่จะสัมผัส ขั้นแรกของการรับรู้จึงเป็นการคัดเลือกสิ่งเร้าบางอย่างเพื่อเข้าสู่การตีความหมาย โดยเราจะทำการเลือกข้อมูลบางอย่าง และไม่รับรู้ข้อมูลบางอย่าง เช่น ขณะที่พนักงานรับโทรศัพท์พูดคุยกับลูกค้าทางโทรศัพท์ที่อยู่นั้น เขาจะไม่สนใจหรือได้ยินเรื่องที่เพื่อนร่วมงานซึ่งนั่งข้าง ๆ พุดคุยกัน ทั้ง ๆ ที่ก่อนรับโทรศัพท์เขาก็ร่วมอยู่ในกลุ่มพุดคุยนั้นด้วย

(4) การจัดระเบียบ (Organize) เมื่อสิ่งเร้าได้รับการคัดเลือกแล้ว ก็จะถูกจัดระเบียบให้เป็นหมวดหมู่หรือเป็นประเภทๆ เพื่อให้สะดวกในการแปลความหมาย สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการจัดระเบียบ ได้แก่ ความคล้ายคลึงกัน (Similarity) สิ่งเร้าลักษณะคล้ายกันจะถูกรับรู้ว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน ภาพและพื้น (Figure and Ground) สิ่งเร้าที่เห็นเป็นภาพจะเด่นออกมาจากส่วนอื่น ๆ ความใกล้ชิด (Proximity) สิ่งเร้าที่อยู่ใกล้กันก็จะถูกรับรู้ว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน ความต่อเนื่อง (Continual) สิ่งเร้าที่มีแนวทางเดียวกันจะถูกรับรู้ว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน การปิดช่องว่าง (Closure) บางส่วนของสิ่งเร้าที่ขาดหายไปจะถูกเติมเต็มเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์

(5) การแปลความหมาย (Interpret) เป็นขั้นที่สามารถตีความหรือแปลความหมายได้ว่าสิ่งเร้าที่เราเลือกรับรู้นั้นคืออะไร เช่น เราสามารถรับรู้เสียงที่ดังออกมาจากห้องข้าง ๆ คือเสียงของผู้จัดการ ซึ่งกำลังต่อว่าเพื่อนร่วมงานคนหนึ่งที่ชอบมาทำงานสาย

ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้

สร้อยตระกูล อรรถมานะ (2550 : 61) กล่าวว่า คนจะมีการรับรู้ที่แตกต่างกันด้วย 2 ปัจจัยสำคัญ ดังนี้

(1) ปัจจัยความสนใจจากภายนอก (External Attention) คือ ลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งเร้า ที่มากระทบประสาทสัมผัสของบุคคล เช่น สี สัน ขนาด ความแปลกใหม่

(2) ปัจจัยความสนใจจากภายใน (Internal Attention) คือ ความสนใจ ความคิด ความต้องการ แรงจูงใจ การคาดหวัง ที่มีอยู่ในจิตใจของคนในขณะที่มีการสัมผัสเกิดขึ้น เช่น คนมีความต้องการทั้งทางกายและจิตใจ ความต้องการที่เกิดขึ้นทำให้คนพยายามที่จะสนองความต้องการของตนเอง เพื่อให้เกิดความสุข หรือคนที่ต้องใช้อานาจสูงเขาก็จะเลือกรับรู้ต่อสถานการณ์ที่เอื้อให้เขาบรรลุความต้องการ

พิบูล ทีปะปาล (2550 : 95) กล่าวว่า บุคคลอาจมองสิ่งเดียวกันแต่การรับรู้ไม่เหมือนกัน เพราะมีปัจจัยหลายอย่างเป็นตัวกำหนดการรับรู้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้มี 3 ปัจจัย คือ

(1) ปัจจัยที่เกิดจากตัวผู้รับ คือ เมื่อบุคคลมองวัตถุหรือเป้าหมาย เขาก็จะพยายามแปลสิ่งที่เขาเห็นออกมาโดยอาศัยคุณลักษณะส่วนตัวของเขาเองเป็นหลัก ซึ่งมีผลกระทบต่อการรับรู้โดยตรง เช่นทัศนคติ แรงจูงใจ ความสนใจ ประสบการณ์ที่ผ่านมา ความคาดหวัง เป็นต้น

(2) ปัจจัยที่เกิดจากเป้าหมาย คือ คุณลักษณะของเป้าหมายหรือวัตถุที่ก่อให้เกิดการรับรู้ สามารถส่งผลกระทบต่อการรับรู้ได้ เช่น กลุ่มคนที่ส่งเสียงดัง ได้รับความสนใจมากกว่ากลุ่มคนที่เงียบ หรือผู้หญิงที่สวยงามได้รับความสนใจมากกว่าผู้หญิงไม่สวย เป็นต้น

(3) ปัจจัยที่เกิดจากสถานการณ์ คือ สภาพแวดล้อมหรือวัตถุที่เราเห็น เช่น เราเห็นวัตถุหรือสถานการณ์ที่มีอิทธิพลต่อความสนใจต่างกัน นอกจากนี้แล้วสถานที่ แสงสว่าง ความร้อน ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การรับรู้ของคนแตกต่างกันออกไป

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การรับรู้ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับความคิด และจิตใจของมนุษย์ที่แสดงออกถึงความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจ ผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัส โดยอาศัยประสบการณ์และความรู้เดิมที่เคยได้รับมาก่อน เป็นตัวช่วยในการตีความหรือแปลความหมาย ทำให้การรับรู้เป็นลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันไปของแต่ละบุคคล

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ

คำว่า ความต้องการ มีความหมาย ดังนี้

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 323) กล่าวถึง ความต้องการ หมายถึง ความอยากได้ใคร่ได้ หรือประสงค์จะได้ และเมื่อเกิดความรู้สึกรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดการความขาดสมดุลเนื่องมาจากมีสิ่งรบกวนกระตุ้น มีแรงขับภายในเกิดขึ้น ทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรนและแสวงหา เพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ เมื่อร่างกายได้รับตอบสนองแล้วร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่งและก็จะเกิดความต้องการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

สุชา จันทรเอ็ม (2529 : 105) กล่าวว่า มนุษย์เรามีความต้องการตามธรรมชาติ ถ้าได้บรรลุความต้องการตามความประสงค์ก็จะรู้สึกนิยม ชื่นชม และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ความต้องการเป็นเครื่องมือ

กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา เพื่อตอบสนองความต้องการ หรือความจำเป็นให้จงได้ โดยแบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 ประการ คือ

- (1) ความต้องการทางด้านร่างกาย ประกอบด้วย ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศหายใจ การขับถ่าย การเคลื่อนไหว การพักผ่อน
- (2) ความต้องการทางอารมณ์และสังคม ประกอบด้วย ความต้องการความรัก ความปลอดภัย ตำแหน่งทางสังคม อิสรภาพ และความสำเร็จ
- (3) ความต้องการทางสติปัญญา

จากการศึกษาความหมายของความต้องการสรุปได้ว่า ความต้องการมีความหมายคล้ายกัน คือ ความยากได้ ยากมี มนุษย์จะแสวงหาวิถีทางเพื่อตอบสนองความต้องการของตน

ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์

ทฤษฎี Maslow's hierarchy of needs

Abraham Maslow (อ้างใน วิภาส ทองสุทธิ, 2552 : 199-202) กล่าวว่า มนุษย์มีความต้องการอยู่ตลอดเวลาและไม่สิ้นสุด ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะมีความต้องการอื่นที่สูงขึ้นต่อไปอีก อาจกล่าวได้ว่ามนุษย์มีความต้องการในระดับต่ำเรื่อยขึ้นไปจนถึงระดับสูงสุด Maslow ได้สรุปลำดับความต้องการของมนุษย์ (Maslow's hierarchy of needs) ออกเป็น 5 ชั้น ดังนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงลำดับชั้นความต้องการของ Maslow (Maslow's hierarchy of needs)

(อ้างจาก : http://www.abraham-maslow.com/m_motivation/Hierarchy_of_Needs.asp)

- (1) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐาน ได้แก่ อากาศ อาหาร น้ำ ยารักษาโรค ความต้องการเหล่านี้เป็นความต้องการเพื่อให้ชีวิตอยู่รอด
- (2) ความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Safety Needs) เป็นความต้องการเมื่อได้รับการตอบสนองจากความต้องการพื้นฐาน ก็จะต้องความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ เช่น การทำร้ายร่างกาย สูญเสียงานและทรัพย์สินหรือที่อยู่ เป็นต้น

(3) ความต้องการทางสังคม (Social Needs) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belongingness) เป็นความต้องการที่จะมีความรักความผูกพันจากที่อื่น เช่น ความรักจากเพื่อน ครอบครัว หรือคนรัก ทั้งในสังคมและการทำงาน

(4) ความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง (Esteem Needs) เป็นความต้องการทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของตนเอง ต้องการได้รับการยอมรับและนับถือ เพื่อให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าในตัวเอง

(5) ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดที่ปรารถนาจะประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้

ทฤษฎี ERG

Clayton Alderfer (อ้างใน พิบูล ที่ปะปาล, 2550 : 141-142) ได้พัฒนาทฤษฎี ERG มาจากทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow เขามีแนวคิดในการแบ่งลำดับขั้นความต้องการของคนใหม่เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

(1) ความต้องการมีชีวิตอยู่ (Existence Needs : E) คือ เปรียบได้กับความต้องการด้านร่างกายและด้านปลอดภัยในชีวิตของ Maslow

(2) ความต้องการสัมพันธภาพ (Relatedness Needs : R) คือ ความต้องการที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทั้งในที่ทำงานและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ตรงกับความต้องการทางสังคมและความต้องการได้รับความยกย่องของ Maslow

(3) ความต้องการเจริญเติบโต (Growth Needs : G) คือ ความต้องการภายในเพื่อการพัฒนาตัวเองเพื่อความเจริญเติบโตและใช้ความสามารถของตัวเองได้เต็มที่แสวงหาโอกาสในการเอาชนะความท้าทายใหม่ ๆ เปรียบได้กับความต้องการชื่อเสียงและการเติมความสมบูรณ์ให้ชีวิตของ Maslow

มีความแตกต่าง 2 ประการระหว่างทฤษฎี ERG และทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการคือ ความต้องการตามทฤษฎีของ Maslow บุคคลจะหยุดอยู่ที่ความต้องการระดับหนึ่งจนกว่าจะได้รับการตอบสนองแล้ว แต่ทฤษฎี ERG อธิบายว่า ถ้าความต้องการระดับนั้นยังคงไม่ได้รับการตอบสนองต่อไป บุคคลจะเกิดความคับข้องใจ แล้วจะถดถอยลงมาให้ความสนใจ ในความต้องการระดับต่ำกว่าอีกครั้งหนึ่ง

ทฤษฎี ERG อธิบายว่า บุคคลสามารถมีความต้องการมากกว่าหนึ่งระดับในเวลาเดียวกัน เช่น ความต้องการเงินเดือนที่สูง (E) พร้อมกับความต้องการทางสังคม (R) และความต้องการ โอกาสและอิสระในการคิดตัดสินใจ (G)

ทฤษฎีความต้องการของ McClelland

David McClelland (อ้างใน พิบูล ทีปะปาล, 2550 : 143-144) มีความเชื่อว่าความต้องการของคนที่จะเป็นแรงจูงใจในการทำงาน มี 3 ประการ คือ

(1) ความต้องการประสบความสำเร็จ (Need for Achievement : nAch) เป็นความต้องการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้เต็มที่และดีที่สุดเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จ

(2) ความต้องการความผูกพัน (Need for Affiliation : nAff) ความต้องการนี้คล้ายกับความต้องการระดับที่ 3 ของ Maslow ซึ่งสรุปว่า ความต้องการด้านนี้บุคคลต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลอื่น บุคคลที่ต้องการความผูกพันสูงจะชอบสถานการณ์การร่วมมือมากกว่าสถานการณ์การแข่งขัน โดยจะพยายามสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

(3) ความต้องการอำนาจบารมี (Need for Power : nPower) เป็นความต้องการอำนาจเพื่อมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น บุคคลที่มีความต้องการอำนาจสูงจะแสวงหาวิถีทางเพื่อให้ตนมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับหรือยกย่อง ต้องการความเป็นผู้นำ ต้องการทำงานให้เหนือกว่าบุคคลอื่น และจะกังวลเรื่องอำนาจมากกว่าการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

จากทฤษฎีความต้องการ สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะพื้นฐานของมนุษย์จะมีความคล้ายคลึงกัน คือ มนุษย์ทุกคนมีความต้องการ ความต้องการนี้จะทำให้มนุษย์ได้รับความสุขในชีวิต และความสุขจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อมนุษย์สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้ สำหรับชุมชนมีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ คนในชุมชน ซึ่งพวกเขาเหล่านั้นจะมีความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก ความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ความต้องการ” ทั้งความต้องการทางกายและทางใจ ดังนั้น จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อทำเข้าใจและตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของคนในชุมชนได้

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

แนวคิดการมีส่วนร่วมเป็นแนวคิดที่ได้จากการยอมรับ และถือว่าเป็นหลักสากลที่อารยประเทศให้การยอมรับว่าการมีส่วนร่วมเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนา โดยมีการแสดงออกมาในลักษณะต่าง ๆ และเพื่อความเข้าใจในการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมได้ดีขึ้น จึงได้ศึกษาแนวคิดซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ยี่งศ์คคี่ คชโคตร และคณะ (2548 : 44) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการพัฒนา โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มจัดทำโครงการ ได้แก่ การให้ความคิดเห็นแลกเปลี่ยนข้อมูล การร่วมค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ มีเป้าหมายของโครงการในจุดเดียวกัน มีการรวมกลุ่มกัน มีการติดต่อสื่อสารกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติหรือกระทำบางสิ่งบางอย่างที่เกี่ยวกับโครงการร่วมกัน และมีการติดตามประเมินผล ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดโครงการ

ประสงศ์ บริรักษ์ (2549 : 14) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนไว้ว่า หมายถึง ความร่วมมือของประชาชน ไม่ว่าจะของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกัน ร่วมรับผิดชอบหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อพัฒนาและแลกเปลี่ยนให้เป็นที่ไปในทิศทางที่ต้องการ โดยการกระทำของกลุ่มหรือองค์กร

วัฒนา สุขานุกุฎ (2540 : 27) อ้างใน เจริญ ภัสระ กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง ความพร้อมและโอกาสที่ทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายประชาชนหรือชุมชนยอมรับรับผิดชอบและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันนอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในทฤษฎีที่แตกต่างกัน 4 ความหมายคือ

(1) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่กลุ่มประชาชนหรือขบวนการของประชาชน ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นผู้ที่อยู่ในวงนอกของระบบราชการ ได้เพิ่มความสามารถในการควบคุมทรัพยากรและสถาบันต่าง ๆ ตามสถานะสังคมที่เป็นอยู่

(2) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจ และสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกในสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง

(3) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ความรู้และความชำนาญร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม รวมถึงสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

(4) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาสและได้ใช้โอกาสที่ได้รับ แสดงออกซึ่งความรู้สึกรู้สึกคิด แสดงออกซึ่งสิ่งที่เขามี แสดงออกซึ่งสิ่งที่เขาต้องการแสดงออกถึงปัญหาที่กำลังเผชิญ และแสดงวิธีซึ่งแก้ปัญหาและลงมือปฏิบัติโดยการช่วยเหลือของหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด

จากการศึกษาความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนหรือผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนให้ความร่วมมือกันทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน นอกจากนี้ ทวีชัย เศรษฐเนิน (2553 : ออนไลน์) ยังกล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนจะต้องประกอบไปด้วยองค์กรหลัก ๆ อยู่ 3 องค์กร คือ รัฐบาล (Government) ประชาชน (People) และชุมชน (Community) ซึ่งองค์กรชุมชนนั้นเป็นองค์กรพื้นฐานที่สำคัญของการเป็นรากฐานของประเทศ มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนและการพัฒนาสังคมให้ก้าวหน้าไป

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยและการบริหารงาน หากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร และทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันนักการเมืองจากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้น ๆ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟัง อีกทั้งความต้องการหรือความปรารถนาของประชาชนก็จะได้รับการตอบสนอง

ที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะช่วยให้กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาลเป็นไปด้วยความรอบคอบ ลดความขัดแย้งในสังคมและเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่ชุมชนและประเทศชาติ ทำให้คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีเป้าหมายสำคัญ คือ นำความคิดเห็นของประชาชนเข้าสู่การตัดสินใจ เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งจากความต้องการที่เหมือนกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

การที่ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมนั้น มีปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งมีนักวิชาการได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ดังนี้

พิชชา รัตนดิถก ณ ภูเก็ต (2552 : 279-271) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม มีอยู่ 4 ปัจจัยที่เป็นแกนกลางของการมีส่วนร่วม ได้แก่

(1) ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของการมีส่วนร่วม กล่าวได้ว่า ประชาชนผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมล้วนมีต้นทุนที่เกิดจากการมีส่วนร่วม ได้แก่ ค่าเดินทาง ค่าเสียโอกาสในการทำงาน การมีส่วนร่วมของ

ประชาชนย่อมมีความคาดหวังว่าจะทำให้ครอบครัวมีรายได้ อาชีพที่มั่นคง หากผลของการมีส่วนร่วมไม่
เป็นไปตามที่ประชาชนคาดหวังจะส่งผลไม่เกิดความยั่งยืนของการมีส่วนร่วม

(2) ความไว้วางใจต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่จัดการมีส่วนร่วม หน่วยงานหรือบุคคลที่
ประชาชนมีความไว้วางใจจะประกอบไปด้วย

- ความซื่อตรงยึดมั่นในหลักการ หรือการที่บุคคลคิด พูด และกระทำอย่างสอดคล้องกัน
- ความมีสมรรถภาพ เป็นเรื่องของความสามารถของบุคคลที่ผู้อื่นสามารถพึ่งพาได้
- ความคงเส้นคงวา เป็นการกระทำในสิ่งปัจจุบันและอนาคตที่สอดคล้องกัน
- ความภักดีซึ่งกันและกัน เป็นการเป็นการปกป้องและรักษาหน้า หรือชื่อเสียงของผู้อื่น ไม่นำ

ความลับของผู้อื่นไปเปิดเผยต่อสาธารณะ

- การเปิดเผย เป็นลักษณะที่บุคคลเปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และพูดความจริง
โดยไม่ปกปิด

(3) ความไว้วางใจระหว่างประชาชนผู้มีส่วนร่วม กล่าวได้ว่า การที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วม
ในโครงการใด ๆ หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับความไว้วางใจระหว่างประชาชนที่มีส่วนร่วม ซึ่งความต้องการมีส่วน
ร่วมของประชาชนอาจมาจากการถูกชักชวนจากเพื่อนหรือญาติ เมื่อมีความเห็นพ้องกันประชาชนก็จะเข้า
ไปมีส่วนร่วม

(4) การตระหนักต่อปัญหา เป็นการรับรู้สภาพปัญหาว่ามีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตมากหรือ
น้อยเพียงใด เมื่อรับรู้ถึงผลกระทบต่อปัญหาผ่านเข้าไปสู่จิตสำนึกของบุคคล ความตระหนักต่อปัญหา
จะทำให้พวกเขามีความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการใด ๆ เพื่อแก้ไขปัญหา

ลักษณะการมีส่วนร่วม

สุชาดา จักรพิสูทธิ์ (2547 : ออนไลน์) ศึกษาเรื่องชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา กล่าวว่า
การมีส่วนร่วมของชุมชนแบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยการเปิดโอกาสให้สังคม องค์กร
ต่าง ๆ ในชุมชน ประชาชนมีบทบาทหลักตามสิทธิหน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่
การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ วางแผน การร่วมปฏิบัติและการรับผิดชอบในผลกระทบที่เกิดขึ้น
รวมทั้งส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผลประ โยชน์ต่อชุมชนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด
ด้วยความสมัครใจ

ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่
เกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ รวมทั้ง ค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำตนเองให้เข้ามามีส่วนร่วม

แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม เกิดความผูกพัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ

รูปแบบการมีส่วนร่วม

Cohen and Uphoff (อ้างใน พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต, 2552 : 276) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ประกอบด้วย

- ริเริ่มโครงการ อภิปรายถึงปัญหาและความต้องการ
- ดำเนินการตัดสินใจเพื่อวางแผน
- ตัดสินใจระหว่างปฏิบัติการ

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย

- การสนับสนุนด้านทรัพยากร
- การเข้าร่วมในการบริหาร
- การประสานขอความร่วมมือ

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็น

- ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ
- ผลประโยชน์ทางด้านสังคม
- ประโยชน์ส่วนบุคคล

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นการควบคุมและตรวจสอบหรือติดตาม การดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

องค์การอนามัยโลก (อ้างใน ปาริชาติ วัลย์เสถียร, 2543 : 141) ได้เสนอรูปแบบของกระบวนการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ

(1) การวางแผน (Planning) ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามและประเมินผลและประการสำคัญคือการตัดสินใจ

(2) การดำเนินกิจกรรม (Implementation) ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการและบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรรควบคุมทางการเงินและการบริหาร

(3) การใช้ประโยชน์ (Utilization) ประชาชนต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งตัวเองและควบคุมทางสังคม

(4) การได้รับประโยชน์ (Obtaining benefits) ประชาชนต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่เท่าเทียมกัน ซึ่งจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัวในสังคมหรือในรูปของวัตถุก็ได้

จากการศึกษาขั้นตอนของการมีส่วนร่วม จะเห็นได้ว่าขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนใหญ่จะไม่แตกต่างกันมากนัก จะแตกต่างกันบ้างในส่วนรายละเอียดปลีกย่อย

ระดับการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาของ Arnstein (อ้างใน พิษาย รัตนคิลก ณ ภูเก็ต, 2552 : 272 - 274) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมเป็น 8 ระดับ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การจัดการแบบเบ็ดเสร็จ คือ ผู้มีอำนาจประชาสัมพันธ์หรือโฆษณาชวน ให้ประชาชนมีส่วนร่วม แต่โดยแท้จริงแล้วประชาชนไม่มีส่วนร่วม เนื่องจากผู้มีอำนาจเป็นผู้จัดการให้แบบเบ็ดเสร็จ

ขั้นที่ 2 การร่วมรับทราบข้อมูล คือ ผู้มีอำนาจจะเชิญประชาชนมารับฟัง แต่เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันและมีพฤติกรรมตามที่ผู้นำต้องการและรับทราบไม่ได้ต้องการความคิดเห็นจากประชาชน

ขั้นที่ 3 การร่วมให้ข้อมูลข่าวสาร คือ ผู้มีอำนาจจะเชิญประชาชนให้ข้อมูลที่หน่วยงานต้องการ แต่ไม่ได้รับฟังความคิดเห็น แต่ไม่ได้บังคับให้ผู้นำต้องทำตามการมีส่วนร่วมของผู้ตาม

ขั้นที่ 4 การร่วมให้คำปรึกษา คือ ประชาชนให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานขอ แต่หน่วยงานเป็นคนตัดสินใจ

ขั้นที่ 5 การร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น คือ ประชาชนมีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น จากมุมมองของตน แต่หน่วยงานยังมีอำนาจตัดสินใจ

ขั้นที่ 6 การร่วมเป็นพันธมิตร คือ ประชาชนทำงานใกล้ชิดกับหน่วยงาน เริ่มมีอำนาจในการแสดงความคิดเห็น ให้หน่วยงานตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลของประชาชน

ขั้นที่ 7 การส่งตัวแทนเข้าร่วมใช้สิทธิในการตัดสินใจ คือ ประชาชนส่วนหนึ่งได้รับคัดเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนในการตัดสินใจของหน่วยงาน มีสิทธิในการเสนอโต้แย้ง และตัดสินใจ

ขั้นที่ 8 การควบคุมการตัดสินใจโดยประชาชน คือ ประชาชนทำหน้าที่พลเมืองโดยสมบูรณ์ มีอำนาจในการตัดสินใจทั้งหมดอยู่ที่ประชาชน โดยหน่วยงานทำหน้าที่สนับสนุนการตัดสินใจ

(8)	การควบคุมตัดสินใจโดยประชาชน	การมีส่วนร่วมที่อำนาจเป็นของประชาชนหรือประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
(7)	การส่งตัวแทนเข้าร่วม	
(6)	การร่วมเป็นพันธมิตร	
(5)	การร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น	ประชาชนมีส่วนร่วมระดับพิธีกรรม
(4)	การร่วมให้คำปรึกษา	
(3)	การร่วมให้ข้อมูลข่าวสาร	
(2)	การร่วมรับทราบข้อมูล	การไม่ใช่ส่วนร่วม
(1)	การจัดการแบบเบ็ดเสร็จ	

ภาพที่ 2.2 แสดงบันได 8 ขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน (พิชาย รัตนคิดถ กุเกีต, 2552 : 274)

Amstein สรุปว่า ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของเขาสามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ โดยจัดกลุ่มจากระดับจากระดับการมีส่วนร่วมทั้ง 8 ขั้น ดังนี้

บันไดขั้นที่ 1-2 เป็นประเภทการมีส่วนร่วมเทียมหรือไม่มีส่วนร่วม เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าไม่ถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงในการตัดสินใจ อำนาจการตัดสินใจเป็นของผู้มีอำนาจหน้าที่เท่านั้น

บันไดขั้นที่ 3-5 เป็นประเภทการมีส่วนร่วมแบบเป็นพิธี คือ ผู้มีอำนาจรับฟังความคิดเห็นของประชาชนบ้าง ยอมรับให้แสดงความคิดเห็นได้บ้าง ได้เสนอแนะการตัดสินใจได้บ้าง แต่ยังคงไว้ซึ่งสิทธิในการตัดสินใจของผู้มีอำนาจต่อไป

บันไดขั้นที่ 6-8 เป็นประเภทการมีส่วนร่วมอำนาจเป็นของประชาชนหรือประชาชนอย่างแท้จริง คือ การเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น สามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นได้โดยผ่านตัวแทน และขั้นที่ 8 เป็นขั้นที่ควบคุมโดยประชาชน เป็นการใช้อำนาจตัดสินใจของประชาชนโดยตรง

สูนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2545 : 56-57) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ระดับ ดังนี้

(1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำ หมายถึง หน่วยงานรัฐเป็นฝ่ายริเริ่ม คิดตัดสินใจให้มีโครงการหรือกิจกรรมขึ้นมา และเห็นว่าสมควรจะให้ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินการด้วย จึงให้แจ้งและมอบหมายให้ประชาชนเข้ามาดำเนินการ การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับนี้ จึงมีลักษณะเป็นการสั่งการจากรัฐสู่ประชาชน (top-down approach) ซึ่งจะเป็นการมีส่วนร่วมที่มีได้เกิดจากความต้องการโดยแท้จากประชาชน ประชาชนอาจไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม ดังนั้น จึงไม่เกิดความประสงค์จะร่วมดำเนินการใด ๆ ด้วย และบางครั้งจำเป็นต้องเข้ามีส่วนร่วม เนื่องจากการสั่งการหรือมอบหมายของเจ้าหน้าที่ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพราะฉะนั้นเมื่อโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ได้ดำเนินการไปได้ระยะหนึ่งก็จะมีอันลี้มเล็กไป การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับนี้จึงเป็นการ

ปฏิบัติการตามนโยบายของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง จึงอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามแต่ นโยบายที่อาจเปลี่ยนแปลงตามเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้ามาดูแลประชาชน ซึ่งไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ที่ประจำการตลอดไปเพราะมีการสับเปลี่ยนโยกย้ายตามความเหมาะสม

(2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับสูง หมายถึง ประชาชนเป็นฝ่ายคิดริเริ่ม ตัดสินใจ และดำเนินโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ (bottom-up approach) หลักการนี้จะเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีประสิทธิภาพสูงแต่มีปัญหาอีกเช่นกัน คือ การดำเนินการนั้นในบางครั้งจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากรัฐ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วอาจไม่เป็นเช่นนั้น เพราะโครงการหรือกิจกรรมนั้นอาจไม่ได้รับความเห็นชอบ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอาจไม่เห็นด้วยเพราะถือว่าเป็นเรื่องของประชาชน เพราะฉะนั้น ประชาชนก็ควรทำกันเอง โครงการหรือกิจกรรมที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐแล้วย่อมจะไม่สัมฤทธิ์ผลเช่นกัน

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

(1) ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างผู้ร่วมกิจกรรมหรือโครงการ ตลอดจนนำไปสู่การยอมรับความแตกต่างในความรู้ ค่านิยมต่าง ๆ

(2) ทำให้งานที่ยากบางอย่างสำเร็จขึ้นมาได้ เช่น การลดปริมาณขยะ ที่ต้องให้คนทั้งชุมชนร่วมกันปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

(3) ทำให้เกิดการช่วยเหลือตนเอง เพราะถ้ารอแต่ความช่วยเหลือจากรัฐจะทำให้เสียเวลา หากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทำบางสิ่งบางอย่างขึ้นมาเองก็จะช่วยประหยัดเวลา และยังเข้าถึงสาเหตุของปัญหาได้ดีกว่ารัฐ

(4) การมีส่วนร่วมของชุมชนจะช่วยสามารถระบุปัญหาและความต้องการของชุมชนได้ตรงประเด็น ทำให้การจัดโครงการใด ๆ ทำแล้วไม่เสียประโยชน์

(5) ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ เนื่องจากคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการร่วมกัน ทำให้คนในชุมชนมีความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนร่วมกันทำ

(6) เพิ่มทางเลือกที่ดีเพื่อการตัดสินใจ เพราะคนในชุมชนรับรู้โครงการอย่างใกล้ชิดทำให้มีทางออกในการแก้ปัญหาหลายทางและเหมาะสม

(7) ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง เพราะชุมชนที่เข้มแข็งเกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ในการตัดสินใจปกป้องผลประโยชน์ให้ชุมชน

(8) ทำให้การดำเนินงานของชุมชนมีความโปร่งใส เนื่องจากการมีส่วนร่วมของคนหลาย ๆ คน จึงเกิดการสอดส่องและสังเกตการณ์ของผู้มีส่วนร่วม ทำให้การคดโกง ทุจริตเกิดขึ้นยาก

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน อาจทำได้หลายวิธี หลายรูปแบบ และหลายระดับ แม้กระทั่งการใช้เทคนิคที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งบางวิธีสามารถทำได้อย่างง่าย ๆ บางวิธีก็ต่อใช้เวลาขึ้นอยู่กับความต้องการและการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ดังนั้นการศึกษาเรื่องสภาพและความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือชุมชนด้วย

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

พระราชบัญญัติส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมว่า สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น

เกษม จันทร์แก้ว (2527 : 1) ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมว่า สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นทั้งสิ่งมีชีวิต ไม่มีชีวิตเห็นด้วยตาเปล่า รวมทั้งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น อีกทั้งอาจเป็นรูปธรรมและนามธรรม

วินัย วีระวัฒนานนท์ (2527 : 1) ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมว่า สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา อาจอยู่ในรูปแบบที่เป็นได้ทั้งสสารและพลังงาน เช่น ดิน ฟ้า อากาศ ฯลฯ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคาร ถนน รถยนต์ เป็นต้น

จากการศึกษาความหมายของสิ่งแวดล้อมสามารถสรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น จะมีอยู่รอบ ๆ ตัวเรา ซึ่งสามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่าและมองไม่เห็นได้ด้วยตาเปล่า

กิตติภูมิ มีประดิษฐ์ (2543 : 73-74) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมมีด้วยกัน 2 ประเภท คือ

(1) สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ (Natural Environment) ซึ่งประกอบไปด้วย

- สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต (Biotic Environment) ได้แก่ พืช สัตว์ มนุษย์ เป็นต้น
- สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต (Abiotic Environment) ได้แก่ แสงแดด ดิน เมฆ อากาศ

(2) สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made Environment) ซึ่งประกอบไปด้วย

- สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) เป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น

สามารถมองเห็นหรือสัมผัสได้ เช่น บ้านเรือน รถยนต์ สะพาน เป็นต้น

- สิ่งแวดล้อมทางสังคมหรือนามธรรมสิ่งแวดล้อม (Social Environment หรือ Abstract Environment) เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อความเป็นระเบียบของการอยู่ร่วมกัน หรืออาจเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยพฤติกรรมที่ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ เช่น วัฒนธรรม ศาสนา กฎระเบียบ ข้อบังคับ เป็นต้น

ความสำคัญของสิ่งแวดล้อม

เนื่องจากสิ่งแวดล้อม คือ สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเราทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม มีชีวิตและไม่มีชีวิต สิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันจะเห็นได้จาก สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยธรรมชาติแล้วสิ่งแวดล้อมจะมีความสมดุลในตัวเองจึงทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ได้อย่างเป็นระบบ แต่ปัจจุบันผลจากการกระทำของมนุษย์ทำให้สิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไป และผลของการเปลี่ยนแปลงนั้นส่งผลกระทบต่อการดำรงอยู่มนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ทำให้หลายหน่วยงานเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม สำหรับประเทศไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ได้มีการกำหนดแผนการพัฒนาในส่วน of สิ่งแวดล้อมได้แก่ ให้มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มุ่งเน้นการฟื้นฟูป้องกันสภาวะแวดล้อม โดยสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการจัดการมากขึ้น เหล่านี้แสดงให้เห็นว่า สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อมนุษย์มาก

สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม

สุกาญจน์ รัตนเลิศสุธรรม (2548 : 126-127) กล่าวถึงสาเหตุและปัญหาของสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ว่าสาเหตุหลักของปัญหาสิ่งแวดล้อมมี 4 ประการ คือ

(1) การเพิ่มขึ้นของประชากร เมื่อคนเพิ่มขึ้นทำให้ความต้องการอาหาร ที่อยู่อาศัย พลังงาน เพิ่มขึ้น ส่งผลให้สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับการวางแผนการจัดการที่ขาดอย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้เกิดมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม

(2) การขยายตัวของชุมชนหรือเมือง ซึ่งรวมไปถึงการย้ายถิ่นฐานของคนและการขยายตัวของอุตสาหกรรม การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติจึงเกิดขึ้น ประกอบกับขาดการขาดการวางแผนการวางผังเมืองไว้ล่วงหน้า ทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมทางสังคมและคุณภาพชีวิต

(3) การใช้เทคโนโลยีทันสมัย เช่น การเกษตรที่ใช้สารเคมี เช่น ปุ๋ย และยาฆ่าแมลง ทำให้เกิดการตกค้างของสารเหล่านี้ในดิน และอาจขยายไปสู่แหล่งน้ำและแหล่งต่าง ๆ การนำเทคโนโลยีมาใช้ควรมีการทบทวนให้รอบคอบเพื่อเกิดประโยชน์ต่อมนุษย์ และไม่เกิดของเสียในสิ่งแวดล้อม

(4) ค่านิยมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นส่วนประกอบของสังคม ค่านิยมที่ไม่เหมาะสมยอมทำให้เกิดปัญหาแก่สิ่งแวดล้อมได้ เช่น ความฟุ่มเฟือยหรูหรา ความมั่งคั่ง ความประมาท ความชื่นชอบในสิ่งประดิษฐ์ที่ทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

สาเหตุของการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม กล่าวได้ว่า ส่วนใหญ่ล้วนมาจากการกระทำของมนุษย์ ซึ่งอาจเป็นเพราะการละเลยหรือความรู้เท่าไม่ทันของมนุษย์ ผลจากการกระทำนี้เองทำให้เกิดมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม

มลพิษสิ่งแวดล้อม

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายของคำว่า มลพิษ ภาวะมลพิษ และของเสีย ไว้ดังนี้

มลพิษ หมายความว่า ของเสีย วัตถุอันตราย และมลสารอื่น ๆ รวมทั้งกาก ตะกอน หรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้น ที่ถูกปล่อยทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือภาวะที่เป็นพิษภัยอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ และให้หมายความรวมถึง รังสี ความร้อน แสง เสียง กลิ่น ความสั่นสะเทือน หรือเหตุรำคาญอื่น ๆ ที่เกิดหรือถูกปล่อยออกจากแหล่งกำเนิดมลพิษด้วย

ภาวะมลพิษ หมายความว่า สภาวะที่สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงหรือปนเปื้อนโดยมลพิษ ซึ่งทำให้คุณภาพของสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง เช่น มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษในดิน

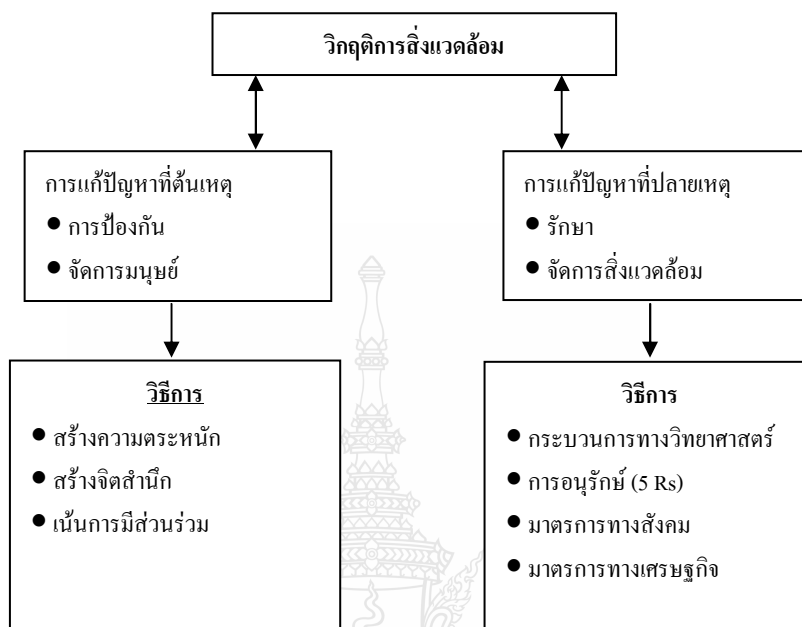
ของเสีย หมายความว่า ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย อากาศเสีย มลสาร หรือวัตถุอันตรายอื่นใด ซึ่งถูกปล่อยทิ้งหรือมีที่มาจากแหล่งกำเนิดมลพิษ รวมทั้งกาก ตะกอน หรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้น ที่อยู่ในสภาพของแข็ง ของเหลวหรือก๊าซ

จากการศึกษาสรุปได้ว่า มลพิษในสิ่งแวดล้อม คือ สภาวะที่สิ่งแวดล้อม ได้แก่ น้ำ อากาศ ดิน พืช มีการปนเปื้อนของสารพิษมากเกินไป จนส่งผลกระทบต่อสุขภาพมนุษย์ทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับสมพล มงคลพิทักษ์สุข และคณะ (2548 : 59) กล่าวว่า มลพิษที่เกิดในสิ่งแวดล้อมสามารถส่งผลกระทบต่อคนได้ ทั้งร่างกาย จิตใจ การดำเนินชีวิตของคน รวมถึงทำให้คนบางคนมีอาการเจ็บป่วย และมลพิษที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมแยกออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

- (1) มลพิษทางน้ำ
- (2) มลพิษทางอากาศ
- (3) มลพิษทางดิน
- (4) มลพิษทางเสียง

หลักการและแนวคิดในการจัดการภาวะมลพิษ

สำหรับหลักการและแนวคิดในการจัดการปัญหาภาวะมลพิษ รวมทั้งปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ สามารถแสดงเป็นกรอบแนวคิด (มนัส สุวรรณ, 2549 : 111-116) ได้ดังนี้

ภาพที่ 2.3 แสดงหลักการและแนวคิดในการจัดการปัญหาภาวะมลพิษ (มนัส สุวรรณ, 2549 : 111)

จากรูปสามารถอธิบายได้ว่า การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมสามารถทำได้ใน 2 ลักษณะ คือ

การแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุหรือการป้องกัน (Input Approach) เป็นการขจัดปัญหาที่ให้หมดสิ้นไปต้องโดยเน้นจัดการที่มนุษย์ เพราะปัญหาสิ่งแวดล้อมและปัญหาทั้งหมดที่เกิดขึ้นล้วนแล้วแต่มีมนุษย์เป็นผู้ก่อ การจัดการที่มนุษย์สามารถทำได้ในหลายลักษณะที่จะทำให้สภาวะแวดล้อมดีขึ้น ดังนี้

(1) การสร้างความตระหนัก ความตระหนัก หมายถึง ความรู้เข้าใจอย่างซาบซึ้งในเรื่องสิ่งแวดล้อม การจัดการที่มนุษย์เพื่อให้มนุษย์มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องสิ่งแวดล้อม

(2) การสร้างจิตสำนึก จิตสำนึก หมายถึง ความรู้สึกรับผิดชอบ หรือความมีสติความตระหนัก และจิตสำนึกเป็นสิ่งคู่กัน และต้องมีประกอบควบคู่ไปในตัวมนุษย์ เพื่อให้การจัดการมนุษย์มีคุณภาพ ต้องสร้างทั้งปัญญาและสติ

(3) การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาสิ่งแวดล้อมทุกคนมีส่วนทำให้เกิด ด้วยเหตุนี้ทุกคนจึงต้องมีส่วนร่วมในการกระทำใด ๆ ก็ตามที่จะทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้น การมีส่วนร่วมต้องครอบคลุมถึงการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกิจกรรม เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการระดมความคิด ค้นหาปัญหา กำหนดแผนงาน โครงการ และวัตถุประสงค์ร่วมดำเนินการและบริหารโครงการ การมีส่วนร่วมของ

ประชาชน คือ การมีส่วนร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งจะมากหรือน้อยก็ถือว่าเป็นการพอเพียงแล้ว ประชาชนในฐานะที่เขามีส่วนร่วมได้ส่วนเสียบกกิจกรรมหรือโครงการย่อมมีความรัก ความหวงแหน และผูกพันในสิ่งแวดล้อม การได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเท่ากับเป็นการดูแลและรักษาผลประโยชน์ของตนเอง

การแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุหรือการรักษา (Output Approach) เป็นสภาวะการณ์ที่ปัญหาได้เกิดขึ้นแล้วกับสิ่งแวดล้อม เช่น ป่าไม้ถูกทำลาย อากาศเสีย และปัญหาขยะปฏิกูล เป็นต้น ดังนั้นการแก้ปัญหากรณีหลังจึงเน้นที่การจัดการสิ่งแวดล้อม การแก้ปัญหาที่ปลายเหตุสามารถกระทำได้ในหลายลักษณะด้วยกัน ที่นิยมนำมาใช้กันมากที่สุด คือ

(1) มาตรการหรือวิธีการทางวิทยาศาสตร์ คือ การอาศัยความรู้รวมตลอดจนอุปกรณ์เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ในการบำบัดรักษาปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น มาตรการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถนำมาใช้ได้มีทั้งวิธีการทางกายภาพ (Physical approach) วิธีการทางเคมี (Chemical approach) วิธีการทางชีววิทยา (Biological approach) ตัวอย่างเช่น กังหันน้ำ และการเปิดน้ำพุเพื่อเพิ่มปริมาณออกซิเจนในน้ำ เพื่อให้ น้ำมีความสะอาดและบริสุทธิ์มากขึ้น จัดว่าเป็นการแก้ไขปัญหามลภาวะทางน้ำด้วยวิธีการทางชีวภาพ วิธีการทางเคมี เช่น วิธีการคลอรีนชัน (Chlorination) เป็นการเพิ่มสารคลอรีนเพื่อฆ่าเชื้อโรคในแหล่งน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีวิธีการทางวิทยาศาสตร์อีกหนึ่งวิธี คือ วิธีการทางชีววิทยา ซึ่งเป็นการใช้สิ่งมีชีวิตในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น การใส่จุลินทรีย์ลงในน้ำเน่าเสีย จุลินทรีย์จะย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในน้ำเพื่อให้เป็นอาหารหรือปุ๋ยกับสิ่งมีชีวิตในน้ำ

(2) มาตรการอนุรักษ์ การใช้หลักการอนุรักษ์ วิธีนี้นิยมกระทำโดยการณรงค์ให้ประชาชนทุกกลุ่มทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม แม้ไม่สามารถกระทำได้โดยตรง แต่ปลูกฝังให้เกิดเป็นกิจนิสัยในชีวิตประจำวัน โคนอาศัย หลัก 5 Rs ดังนี้

- รู้จักนำกลับมาใช้ใหม่ (Reuse)
- รู้จักหมุนเวียนนำกลับมาใช้อีก (Recycle)
- รู้จักซ่อมแซมบำรุง (Repair)
- รู้จักลดการใช้ เมื่อรู้ว่าไม่จำเป็น (Reduce)
- รู้จักปฏิเสธเมื่อรู้ว่าไม่เป็นประโยชน์ (Reject)

(3) มาตรการทางสังคม มาตรการนี้อาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญที่มีให้กับองค์กรหรือหน่วยงานในการออกกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับอื่น ๆ เพื่อคุ้มครองรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรณีของประเทศไทยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

(4) มาตรการทางเศรษฐกิจ วิธีการนี้ทำโดยการกำหนดขอบเขตการใช้ที่ดินหรือวางผังเมืองในการประกอบกิจการทางเศรษฐกิจ เพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมและป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน

สำหรับประเทศไทยมีการนำศาสนามาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งหลักความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวหัวใจมนุษย์ โดยใช้หลักการทางศาสนาและวัฒนธรรมกลับมาปฏิบัติให้บังเกิดผลได้เป็นอย่างดี เช่น การบวชต้นไม้ และการสร้างศาลเพียงตาเพื่อดูแลผีป่า หรือผีไร่ผีนา เป็นต้น

2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับการเคหะชุมชนรังสิต

ประวัติของชุมชน

การเคหะชุมชนรังสิตถูกพื้นที่จัดสรรโดยการเคหะแห่งชาติ ชุมชนนี้เนื้อที่ประมาณ 155 ไร่ ตั้งอยู่ที่คลอง 6 ตั้งอยู่ที่ หมู่ 2 ตำบลรังสิต ถนนรังสิต - นครนายก อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เดิมทีการเคหะเป็นท้องที่ที่มีลักษณะเป็นท้องนา โดยลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นลักษณะไม้ระแนงคล้ายคอกหมู โดยเริ่มแรกพื้นที่นี้มุ่งให้พนักงานองค์การขนส่งและทหารอากาศเข้ามาอยู่ก่อน ในระยะแรกได้มีต้นไม้บ้านละ 1 ต้น เพื่อให้มีบรรยากาศร่มรื่น แต่เมื่อต้นไม้โตขึ้นรากของต้นไม้ชอนไชเข้าใต้พื้นบ้าน ทำให้บ้านแตกร้าว ทางราชการเคหะแห่งชาติจึงดำเนินการลงทุนสร้างบ้านที่เป็นปูนแข็งแรง ชั้นเดียว ผู้ที่อยู่อาศัยเดิมจะร่วมทำสัญญาซื้อ และผ่อนชำระกับทางราชการเคหะแห่งชาติ

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดกับ	หมู่ 1 ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง
ทิศใต้	ติดกับ	คลองรังสิต-ประยูรศักดิ์ หมู่ 1 ตำบลรังสิต
ทิศตะวันออก	ติดกับ	หมู่ 4 ตำบลรังสิต
ทิศตะวันตก	ติดกับ	หมู่ 4 ตำบลบึงขัง

สถานที่สำคัญในชุมชน

- โรงเรียนอนุบาลศิริเสนา
- ตลาดใหม่ร่วมใจพัฒนา
- ตลาดรุ่งเจริญ
- ศาลาอเนกประสงค์
- ศูนย์อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
- สำนักงานการเคหะรังสิตอยู่

สภาพภูมิอากาศ

ประเทศไทยมีสภาพภูมิอากาศร้อนชื้น และจังหวัดปทุมธานีเป็นพื้นที่อยู่ในภาคกลางแบ่งสภาพภูมิอากาศดังนี้

- ช่วงเดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์อากาศจะหนาว
- ช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคมอากาศจะร้อน
- ช่วงเดือนมิถุนายน-กันยายนจะมีฝนตก

ลักษณะการปกครอง

ปัจจุบันมีการเลือกตั้งคณะกรรมการ เคหะชุมชนรังสิต คลองหกขึ้น โดยมีประธานและคณะกรรมการทั้งสิ้น 15 คน ประธานคนปัจจุบันชื่อ นางบุญส่ง เกษดี เดิมจะมีการเลือกตั้งทุก ๆ 2 ปี ในปัจจุบันจะมีการเลือกตั้งทุก ๆ 4 ปี และมีผู้ใหญ่บ้าน 1 คน ชื่อ นายธานีร์ เสือคู่ย และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 3 คน ได้แก่ นายศรัณย์ ทัพพุ่ม นางชুমศรี สิงห์เสริมวงษ์ และนางสุมาลีพิงบางกรวย

ข้อมูลด้านประชากร

จากการสำรวจครั้งล่าสุดจากสำนักการบริหารทะเบียน กรมการปกครอง ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 ชุมชนการเคหะมีประชากรทั้งสิ้น 7,875 คน จากการสำรวจโดยคณะกรรมการชุมชน ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 พบว่า หลังคาเรือนในชุมชนทั้งหมด 1,428 หลังคาเรือน บ้านที่เป็นเจ้าของเอง 861 หลังคาเรือน เป็นบ้านเช่า 505 หลังคาเรือน บ้านร้าง 62 หลังคาเรือน

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม

- การดำเนินชีวิตของคนในชุมชนเป็นแบบชุมชนเมือง
- คนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้าง ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ
- ที่อยู่อาศัยเป็นบ้านของตนเอง แต่ต้องเช่าพื้นที่ของทางการเคหะแห่งชาติเพื่ออาศัย
- คณะกรรมการชุมชนมีการจัดตลาดนัดทุกวันอาทิตย์ พุธ และศุกร์ รายได้จากการจัดตลาดจะถูกนำมาเพื่อพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างป้อมรักษาความปลอดภัย ขุดลอกคูน้ำรอบชุมชน เป็นต้น

กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ได้แก่

- กลุ่มคณะกรรมการชุมชน
- กลุ่มอาสาสมัครชุมชน
- กลุ่มเอโรบิก
- กลุ่มสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ
- กลุ่มเนตรนันทาโยคะ

วัฒนธรรม/ประเพณีของชุมชน

ประชากรที่อยู่อาศัยในชุมชนเคหะรังสิตมีการนับถือศาสนาที่หลากหลาย เช่น ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ส่วนใหญ่ประมาณ 98% นับถือศาสนาพุทธ และในวันสำคัญทางศาสนาพุทธ เช่น วันพระ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษาจะมีการทำบุญตักบาตรและร่วมทำกิจกรรมทางศาสนา วันสำคัญต่าง ๆ ได้แก่ วันขึ้นปีใหม่ จะมีการนิมนต์พระสงฆ์มารับบิณฑบาตรข้าวสารอาหารแห้งรอบหมู่บ้าน วันเด็กจะจัดกิจกรรมให้เด็กในชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมพร้อมทั้งเลี้ยงอาหารและขนม วันสงกรานต์และวันผู้สูงอายุแห่งชาติ จะมีการจัดพิธีรดน้ำคำหัวผู้ใหญ่ วันลอยกระทงจะมีการจัดงานตามประเพณี วันพ่อและวันแม่มีการทำบุญตักบาตรพร้อมทั้งร่วมกันจุดเทียนชัยถวายพระพรในช่วงค่ำ

2.7 วิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัฒนา สุขานุกุฑ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้นำที่เป็นทางการ ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกองค้การบริหารส่วนตำบล เจ้าอาวาสแพทย์ประจำตำบล หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสถานศึกษาผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย ประธานกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข ประธานกลุ่มอาชีพ ประธานกลุ่มสตรี ประธานกลุ่มเกษตรกร และประธานกลุ่มอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษานี้ทั้งสิ้นมี 250 คน การวิจัยนี้ทำการศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในระดับสูง และมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน การประเมินผล และการตัดสินใจในระดับปานกลางตามลำดับ ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัย และระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาไม่ต่างกัน การแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการให้เกิดการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ปลูกฝังจิตสำนึกและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมตลอดจนจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อมีหน้าที่รับผิดชอบในการอนุรักษ์รักษารธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมโดยตรง

ศรนารี ภาณุวงศ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสตรีในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน อำเภอชัยธานี นครหลวงเวียงจันทร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 60 คน ศึกษาด้านที่ทำการศึกษา ได้แก่ ด้านความคิด ด้านการปฏิบัติ ด้านการประเมินผล และด้าน

การร่วมรับผลประโยชน์ การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการบริหารกองทุนหมู่บ้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผลด้าน การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนหมู่บ้านของสตรี จากปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในกองทุน มีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนหมู่บ้านโดยภาพรวมแตกต่างกัน

อรรครา ธรรมาธิกุล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าชายเลนของประชาชน ตำบลหวาง อำเภอมือจ่าง จังหวัดระนอง จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 375 คน รายด้านที่ทำการศึกษามี 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจการลงมือปฏิบัติการ และการติดตามและประเมินผล ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าชายเลน พบว่า โดยภาพรวมอยู่กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ากลุ่ม ตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าชายเลน อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน คือ ร่วมลงมือปฏิบัติหรือสละทรัพย์และแรงงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าชายเลน การติดตามและประเมินผลในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าชายเลน การวางแผนหรือจัดทำโครงการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าชายเลน และการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าชายเลน ตามลำดับ ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยที่ต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

สลักกร พานา (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษาศูนย์ชุมชนในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 139 คนรายด้านที่ทำการศึกษามี 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จากการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการจัดการสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม

เกสร ม้าทอง (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้และความเข้าใจของชุมชนที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมโรงไฟฟ้าวังน้อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวน 374 คน การรับรู้การจัดการสิ่งแวดล้อมโรงไฟฟ้าวังน้อย 4 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านน้ำทิ้ง ด้านขยะ มีระดับการรับรู้มาก และด้านอากาศ มีระดับการรับรู้ปานกลางระดับความเข้าใจต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม

โรงไฟฟ้าวังน้อยทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านอากาศ ด้านน้ำทิ้ง และด้านขยะมีระดับความเข้าใจมาก ส่วนด้านสิ่งแวดล้อมมีระดับความเข้าใจมากที่สุด การเปรียบเทียบระดับการรับรู้การจัดการสิ่งแวดล้อมโรงไฟฟ้าวังน้อยตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า คนที่อยู่ในชุมชนที่มีเพศ อายุ และสถานภาพแตกต่างกันมีระดับการรับรู้ไม่แตกต่างกัน ส่วนการศึกษาแตกต่างกันมีระดับการรับรู้แตกต่างกัน การเปรียบเทียบระดับความเข้าใจการจัดการสิ่งแวดล้อมโรงไฟฟ้าวังน้อยตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า คนที่อยู่ในชุมชนที่มี เพศและอายุแตกต่างกันมีระดับความเข้าใจไม่แตกต่างกัน ส่วนสถานภาพและการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความเข้าใจแตกต่างกัน ส่วนระดับการรับรู้มีความสัมพันธ์กับระดับความเข้าใจของชุมชนในระดับปานกลาง

ศิริวัฒน์ แยมสมจิตร (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางในการสร้างจิตสำนึกของประชาชนในการร่วมรักษาสิ่งแวดล้อมในตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ในโครงการคลองสวยน้ำใส การวิจัยนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ มีกลุ่มตัวอย่าง 30 คน จำแนกรายด้านเป็น 4 ด้าน คือ 1)การให้ความรู้ความเข้าใจ จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดว่า โครงการมีการให้ความรู้ความเข้าใจทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมดีขึ้น 2)ด้านการรณรงค์ปลูกจิตสำนึก จากการศึกษาพบว่า การสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนผู้ร่วม โครงการอยู่ในระดับสูง เพราะประชาชนทราบว่า การมีจิตสำนึกถือเป็นจุดเริ่มต้นของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3)ด้านการสร้างความร่วมมือในการดูแลและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม พบว่าประชาชนพร้อมให้ความร่วมมือ ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแกนนำในการดูแล 4)การสร้างทัศนคติเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม หลังจากการทำโครงการ พบว่าทัศนคติของประชาชนและจิตสำนึกที่จะช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์สูง

อรนุช ป้อมเป็น (2550) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 390 คน บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตัดสินใจ การวางแผน และการติดตามผลภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน และอาชีพ มีผลต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์แตกต่างกัน

เกสร ม้าทอง (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้และความเข้าใจของชุมชนที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมโรงไฟฟ้าวังน้อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวน 374 คน การรับรู้การจัดการสิ่งแวดล้อมโรงไฟฟ้าวังน้อย 4 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านน้ำทิ้ง ด้านขยะ มีระดับการรับรู้มาก และด้านอากาศมีระดับการรับรู้ปานกลางระดับความเข้าใจต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมโรงไฟฟ้าวังน้อยทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านอากาศ ด้านน้ำทิ้ง และด้านขยะมีระดับความเข้าใจมาก ส่วนด้าน

สิ่งแวดล้อมมีระดับความเข้าใจมากที่สุด การเปรียบเทียบระดับการรับรู้การจัดการสิ่งแวดล้อมโรงไฟฟ้า
น้อยตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า คนที่อยู่ในชุมชนที่มีเพศ อายุ และสถานภาพแตกต่างกันมีระดับ
การรับรู้ไม่แตกต่างกัน ส่วนการศึกษาแตกต่างกันมีระดับการรับรู้แตกต่างกัน การเปรียบเทียบระดับความ
เข้าใจการจัดการสิ่งแวดล้อมโรงไฟฟ้าเล็กน้อยตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า คนที่อยู่ในชุมชนที่มี เพศ และ
อายุแตกต่างกันมีระดับความเข้าใจไม่แตกต่างกัน ส่วนสถานภาพและการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความ
เข้าใจแตกต่างกัน ส่วนระดับการรับรู้มีความสัมพันธ์กับระดับความเข้าใจของชุมชนในระดับปานกลาง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการค้นคว้าอิสระ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการค้นคว้าเพื่อศึกษาเรื่อง “ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม” โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample)
- 3.2 เครื่องมือทำการค้นคว้าอิสระ (Research Instrument)
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Gathering)
- 3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ประชาชนผู้อยู่อาศัยในการเคหะชุมชนรังสิต จำนวน 7,875 คน (ข้อมูลจาก : สำนักงานบริหารทะเบียน กรมการปกครอง ปรับปรุง ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554)

กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากทราบกลุ่มประชากรผู้อยู่อาศัยในการเคหะชุมชนรังสิต จึงใช้สูตรการคำนวณกรณีทราบจำนวนประชากรในการคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้เป็นตัวแทนของประชากร โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551 : 45) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ศึกษา

e = ค่าความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมรับได้ กำหนดให้เท่ากับ 0.05

สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ต้องการระดับความเชื่อมั่นที่ 95% คือ ยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการเลือกตัวอย่างได้ 5% (0.05) ดังนั้นจึงแทนค่าได้ขนาดตัวอย่าง ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า n} &= \frac{7,875}{1 + (7,875)(0.05)^2} \\ &= \frac{7,875}{20.6875} \\ &= 380.6646 \end{aligned}$$

ดังนั้นการคำนวณ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 381 คน

การสุ่มเก็บตัวอย่าง

จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้จะศึกษาจากประชาชนผู้อยู่อาศัยในการเคหะชุมชนรังสิต การเลือกตัวอย่างจะเลือกวิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้หลักความน่าจะเป็นในการสุ่มตัวอย่าง (Probability Sampling) และทำการเก็บข้อมูลแบบง่าย (Simple Random Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ คือ แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ โดยจัดทำแบบสอบถามขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าจากตำรา ข้อมูลจากทางเว็บไซต์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำคำถามมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับลักษณะของชุมชนที่ทำการศึกษา โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อยู่อาศัย เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Closed Ended Question) ซึ่งลักษณะของคำถามจะเป็นแบบคำตอบหลายตัวเลือก (Multiple Choice Question) ดังนี้

1. เพศ	ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
2. อายุ	ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale)
3. สถานภาพ	ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
4. ระดับการศึกษา	ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale)
5. อาชีพ	ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
6. รายได้ต่อเดือน	ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale)
7. ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ด้านการรับรู้ต่อสถานะสิ่งแวดล้อม ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม จำนวน 15 ข้อ ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอัตราภาค (Interval Scale) หรือมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ลักษณะของคำถามเป็นปลายปิดแบบสเกลการให้คะแนน (Rating Scale) โดยกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert's Scale (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551 : 75) ได้ดังนี้

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

สำหรับเกณฑ์เฉลี่ยการแปลความหมายเพื่อจัดระดับความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมใช้เกณฑ์ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551 : 75) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นต่อความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นต่อความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นต่อความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นต่อความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นต่อความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จำนวน 20 ข้อ ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอัตราภาค (Interval Scale) หรือมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ลักษณะของคำถามเป็นปลายปิดแบบสเกลการให้คะแนน (Rating Scale) โดยกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert's Scale (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551 : 74-75) ได้ดังนี้

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

สำหรับเกณฑ์เฉลี่ยการแปลความหมายเพื่อจัดระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนใช้เกณฑ์ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551 : 75) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การศึกษาครั้งนี้ ได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบหาความเชื่อมั่น ดังนี้

นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทำการทดสอบ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด โดยวิธีการหาค่าสอดคล้องในแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามสูตรของ Cronbach's Alpha เพื่อหาความเชื่อมั่น ถ้ามากกว่า 0.7 แสดงว่าแบบสอบถามเชื่อถือได้ (สิน พันธุ์พินิจ, 2551 : 191-192) ผลการทดสอบความเชื่อมั่น ได้ค่า ดังนี้

ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ค่าความเชื่อมั่น 0.945
- ด้านการรับรู้ต่อสถานะสิ่งแวดล้อม	ค่าความเชื่อมั่น 0.908
- ด้านจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม	ค่าความเชื่อมั่น 0.880
- ด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม	ค่าความเชื่อมั่น 0.918
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ค่าความเชื่อมั่น 0.980
- ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ค่าความเชื่อมั่น 0.946
- ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	ค่าความเชื่อมั่น 0.910
- ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ค่าความเชื่อมั่น 0.816
- ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ค่าความเชื่อมั่น 0.844

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลผู้ศึกษาทำการเก็บข้อมูลเป็นแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้แบ่งลักษณะของการเก็บข้อมูลในการศึกษาออกเป็น 2 แบบคือ

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่นำมาใช้ประกอบการทำการการศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาค้นคว้าจากตำรา วิทยานิพนธ์ บทความ ข้อมูลจากทางเว็บไซต์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสอบถาม

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 381 ชุด โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

- (1) ผู้ทำการศึกษาแจกแบบสอบถามจำนวน 381 ชุด กับประชาชนที่อาศัยในการเคหะชุมชนรังสิต
- (2) ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2555

3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- (1) การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน และแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก
- (2) การลงรหัส (Coding) หลังจากที่ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว จะนำแบบสอบถามมาลงรหัสตามที่ได้กำหนดไว้ และตรวจสอบความถูกต้องของรหัสอีกครั้งก่อนนำไปประมวลผล
- (3) การประมวลผลข้อมูล นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วมาบันทึกและประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลผลเพื่อทดสอบข้อมูลทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่

- (1) ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล
- (2) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้แปลความหมายของข้อมูลด้านต่างๆ
- (3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้เพื่อแสดงการกระจายตัวของข้อมูล

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลกับตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ใช้ค่าสถิติดังนี้

(1) สถิติ t-test ใช้ในการทดสอบสมมติฐานของตัวแปรที่จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ณ ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 95% ($\alpha = 0.05$)

(2) สถิติ One-Way ANOVA ใช้ในการทดสอบสมมติฐานของตัวแปรที่จำแนกมากกว่า 2 กลุ่ม ณ ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 95% ($\alpha = 0.05$) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ด้วยวิธีของ Least Significant Difference (LSD)

(3) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ใช้ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันจะมีค่าระหว่าง $-1 \leq r \leq 1$ สำหรับการแปลความหมายระดับความสัมพันธ์มีข้อกำหนด (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2544 : 361) ดังนี้

(3.1) ค่า r เป็นลบ แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม คือ

- ถ้า X เพิ่ม Y จะลด

- ถ้า X ลด Y จะเพิ่ม

(3.2) ค่า r เป็นบวก แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ

- ถ้า X เพิ่ม Y จะเพิ่ม

- ถ้า X ลด Y จะลด

(3.3) ถ้าค่า r มีค่าเข้าใกล้ 1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันมาก

(3.4) ถ้าค่า r มีค่าเข้าใกล้ -1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม และมีความสัมพันธ์กันมาก

การความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้

ถ้า r มีค่าตั้งแต่ 0.9	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก
ถ้า r มีค่าตั้งแต่ 0.71 - 0.89	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
ถ้า r มีค่าตั้งแต่ 0.30 - 0.69	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
ถ้า r มีค่าตั้งแต่ 0.01 - 0.29	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
ถ้า r มีค่าเท่ากับ 0	แสดงว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการค้นคว้าอิสระเรื่อง ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง และทำการคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 381 ชุด โดยได้ทำการสรุปผลการศึกษา และกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการแจกแจงแบบที (t-Distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการแจกแจงแบบเอฟ (F-Distribution)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง (Mean of Squares)
SS	แทน	ค่าผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
df	แทน	ค่าองศาแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
Sig.	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ (Significance)
r	แทน	ค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์
LSD	แทน	ค่าผลต่างนัยสำคัญที่คำนวณสำหรับการทดสอบความแตกต่าง (Least Significant Difference)
P	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Probability)
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (99 เปอร์เซ็นต์)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (95 เปอร์เซ็นต์)

4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งนำเสนอในรูปแบบของตาราง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ซึ่งนำเสนอในรูปแบบของตาราง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ซึ่งนำเสนอในรูปแบบของตาราง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ซึ่งนำเสนอในรูปแบบของตาราง โดยใช้สถิติเชิงอนุมานมาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน ใช้การวิเคราะห์สถิติแบบ t-test และ One-Way ANOVA

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน ใช้การวิเคราะห์สถิติแบบ t-test และ One-Way ANOVA

สมมติฐานที่ 3 ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม ใช้การวิเคราะห์สถิติแบบหาค่าความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

4.2 ผลการวิเคราะห์

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	158	41.47
2. หญิง	223	58.53
รวม	381	100.00

ผลจากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามเพศ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ จำนวน 381 คน พบว่าเป็นเพศชาย จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 41.47 และเพศหญิง จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 58.53 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
1. ไม่เกิน 20 ปี	84	22.05
2. 21-30 ปี	75	19.69
3. 31-40 ปี	80	21.00
4. 41-50 ปี	91	23.88
5. 51 ปีขึ้นไป	51	13.38
รวม	381	100.00

ผลจากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามอายุ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 381 คน พบว่า ไม่เกิน 20 ปี มีจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 22.05 อายุ 21-30 ปี มีจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 19.69 อายุ 31-40 ปี มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 อายุ 41-50 ปี มีจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 23.88 อายุ 51 ปีขึ้นไป มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 13.38 สรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี รองลงมา คือ มีอายุไม่เกิน 20 ปี และผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือ มีอายุ 51 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
1. โสด	152	39.90
2. สมรส	188	49.34
3. หย่าร้าง	41	10.76
รวม	381	100.00

ผลจากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามสถานภาพ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 381 คน พบว่าสถานภาพโสด มีจำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 39.90 สถานภาพสมรส มีจำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 49.34 สถานภาพหย่าร้าง มีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.76 สรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส รองลงมาคือ สถานภาพโสด และผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือ มีสถานภาพหย่าร้าง

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
1. ประถมศึกษา	77	20.21
2. มัธยมศึกษาตอนต้น	71	18.64
3. มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	103	27.03
4. อนุปริญญา / ปวส.	40	10.50
5. ปริญญาตรี	83	21.78
6. สูงกว่าปริญญาตรี	7	1.84
รวม	381	100.00

ผลจากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ จำนวน 381 คน พบว่ามีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 20.21 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 18.64 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 27.03 การศึกษาระดับอนุปริญญา / ปวส. มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.50 การศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21.78 การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.84 สรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. รองลงมาคือ การศึกษาระดับปริญญาตรี และผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือ มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
1. กู้ขาย / ธุรกิจส่วนตัว	112	29.40
2. รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	46	12.07
3. รับจ้างทั่วไป / พนักงานบริษัท	99	25.98
4. นักเรียน / นักศึกษา	93	24.41
5. ว่างาน	31	8.14
รวม	381	100.00

ผลจากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามอาชีพ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ จำนวน 381 คน พบว่าประกอบอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 29.40 รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 12.07

รับจ้างทั่วไป/พนักงานบริษัท มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25.98 นักเรียน/นักศึกษา มีจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 24.41 ว่างาน มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.14 สรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป / พนักงานบริษัท และผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือ ว่างาน

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
1. ไม่เกิน 10,000 บาท	219	57.48
2. 10,001-15,000 บาท	87	22.83
3. 15,001-20,000 บาท	47	12.34
4. 20,001 บาทขึ้นไป	28	7.35
รวม	381	100.00

ผลจากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามรายได้ต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ จำนวน 381 คน พบว่ารายได้ไม่เกิน 10,000 บาท มีจำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 57.48 รายได้ 10,001-15,000 บาท มีจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 22.83 รายได้ 15,001-20,000 บาท มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.34 รายได้ 20,000 บาทขึ้นไป มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.35 สรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท รองลงมา คือ มีรายได้ 10,001-15,000 บาท และผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือ มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย

ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน		
1. ไม่เกิน 5 ปี	55	14.44
2. 6-10 ปี	103	27.03
3. 11-15 ปี	83	21.78
4. 16-20 ปี	60	15.75
5. 21 ปี ขึ้นไป	80	21.00
รวม	381	100.00

ผลจากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ จำนวน 381 คน พบว่าผู้ที่อยู่อาศัยไม่เกิน 5 ปี มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.44 ผู้ที่อยู่อาศัย 6-10 ปี มีจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 27.03 ผู้ที่อยู่อาศัย 11-15 ปี มีจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21.78 ผู้ที่อยู่อาศัย 16-20 ปี มีจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.75 ผู้ที่อยู่อาศัย 21 ปีขึ้นไป มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 สรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่อาศัย 6-10 ปี รองลงมาคือ ผู้ที่อยู่อาศัย 11-15 ปี และผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือ ผู้ที่อยู่อาศัยไม่เกิน 5 ปี

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ด้านการรับรู้ต่อสถานะสิ่งแวดล้อม ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.8 แสดงภาพรวมค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามรายด้าน

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามรายด้าน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม	4.07	0.980	มาก	3
ด้านการรับรู้ต่อสถานะสิ่งแวดล้อม	4.24	0.841	มาก	1
ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม	4.15	0.906	มาก	2
ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวม	4.15	0.740	มาก	

จากตารางที่ 4.8 แสดงระดับความคิดเห็นของความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.15 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.740

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.841 รองลงมา คือ ด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านการรับรู้ต่อสถานะสิ่งแวดล้อม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และ 4.07 เรียงตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามด้านการรับรู้ต่อสภาวะสิ่งแวดล้อม

ด้านการรับรู้ต่อ สภาวะ สิ่งแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	ระดับ ความเห็น	อันดับ
	เห็นด้วย น้อย ที่สุด	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย มาก ที่สุด				
1. ท่านทราบว่า ความเจริญของ ชุมชนเป็นสาเหตุ หนึ่งที่ทำให้เกิด ปัญหาสิ่งแวดล้อม	23 (6.04)	16 (4.20)	84 (22.04)	110 (28.87)	148 (38.85)	3.90	1.146	มาก	5
2. ท่านทราบว่า การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นหน้าที่ของคน ในชุมชน	25 (6.56)	21 (5.52)	57 (14.96)	110 (28.87)	168 (44.09)	3.98	1.185	มาก	4
3. ท่านทราบว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นพิษส่งผลต่อ สุขภาพของท่าน	31 (8.14)	14 (3.67)	38 (9.97)	100 (26.25)	198 (51.97)	4.10	1.222	มาก	2
4. ท่านทราบว่า การดูแลสิ่งแวดล้อม จะต้องเริ่มจาก หน่วยเล็ก ๆ	33 (8.66)	12 (3.15)	48 (12.60)	95 (24.93)	193 (50.66)	4.06	1.240	มาก	3
5. ท่านรับทราบ ข่าวสารสภาวะ สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ในปัจจุบัน	6 (1.57)	11 (2.89)	46 (12.08)	122 (32.02)	196 (51.44)	4.29	0.901	มาก	1
ด้านการรับรู้ต่อ สภาวะสิ่งแวดล้อม						4.07	0.980	มาก	

จากตารางที่ 4.9 แสดงระดับความคิดเห็นของความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการรับรู้ต่อสภาวะสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้ต่อสภาวะสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.07 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.980

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นท่านทราบข่าวสารสภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.901 รองลงมา คือ ท่านทราบว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษส่งผลต่อสุขภาพของท่าน ท่านทราบว่า การดูแล

สิ่งแวดล้อมจะต้องเริ่มจากหน่วยเล็ก ๆ ท่านทราบว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของคนในชุมชน และท่านทราบว่าความเจริญของชุมชนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10, 4.06, 3.98 และ 3.90 เรียงตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม

ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น					— x	S.D.	ระดับ ความเห็น	อันดับ
	เห็นด้วย น้อย ที่สุด	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย มากที่สุด				
1. ท่านเห็นด้วยกับการแยกขยะก่อนทิ้งเสมอ	7 (1.84)	11 (2.89)	38 (9.97)	102 (26.77)	223 (58.53)	4.37	0.911	มาก	1
2. ท่านเห็นด้วยกับการใช้วัสดุธรรมชาติแทนพลาสติก	6 (1.58)	21 (5.51)	35 (9.19)	91 (23.88)	228 (59.84)	4.35	0.966	มาก	2
3. ท่านเห็นด้วยกับการกรองไขมันก่อนปล่อยน้ำทิ้งลงท่อระบายน้ำ	22 (5.77)	15 (3.94)	51 (13.39)	92 (24.15)	201 (52.75)	4.14	1.150	มาก	4
4. ท่านเห็นด้วยกับการปฏิเสธการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำลายสิ่งแวดล้อม	21 (5.50)	19 (5.00)	69 (18.10)	97 (25.50)	175 (45.90)	4.01	1.157	มาก	5
5. ท่านเห็นด้วยกับการนำขยะกลับมาใช้ใหม่	6 (1.57)	8 (2.10)	53 (13.91)	101 (26.51)	213 (55.91)	4.33	0.904	มาก	3
ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม						4.24	0.841	มาก	

จากตารางที่ 4.10 แสดงระดับความคิดเห็นของความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อมพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.24 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.841

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นท่านเห็นด้วยกับการแยกขยะก่อนทิ้งเสมออยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.911 รองลงมา คือ ท่านเห็นด้วยกับการใช้วัสดุธรรมชาติแทนพลาสติก ท่านเห็นด้วยกับการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ท่านเห็นด้วยกับการกรองไขมันก่อนปล่อยน้ำทิ้งลงท่อระบายน้ำ และท่านเห็นด้วยกับการปฏิเสธการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35, 4.33, 4.14 และ 4.01 เรียงตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 แสดงจำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม

ด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
	เห็นด้วยน้อยที่สุด	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยมากที่สุด				
1. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงคุณภาพน้ำเสีย	11 (2.89)	17 (4.46)	86 (22.57)	100 (26.25)	167 (43.83)	4.04	1.051	มาก	5
2. ท่านต้องการมีส่วนช่วยลดปริมาณขยะในชุมชน	16 (4.20)	14 (3.67)	58 (15.22)	128 (33.60)	165 (43.31)	4.08	1.052	มาก	4
3. ท่านต้องการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง	17 (4.46)	15 (3.94)	50 (13.12)	108 (28.35)	191 (50.13)	4.16	1.082	มาก	2
4. ท่านต้องการมีส่วนช่วยกำจัดแหล่งแพร่เชื้อโรคในชุมชน	13 (3.41)	20 (5.25)	52 (13.65)	117 (30.71)	179 (46.98)	4.13	1.054	มาก	3
5. ท่านต้องการส่งเสริมให้มีการทำความสะอาดทุกเดือน	11 (2.89)	9 (2.36)	46 (12.07)	86 (22.57)	229 (60.11)	4.35	0.979	มาก	1
ด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม						4.15	0.906	มาก	

จากตารางที่ 4.11 แสดงระดับความคิดเห็นของความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.15 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.906

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นท่านต้องการส่งเสริมให้มีการทำความสะอาดตลาดทุกเดือนอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.979 รองลงมา คือ ท่านต้องการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ท่านต้องการมีส่วนร่วมช่วยกำจัดแหล่งแพร่เชื้อโรคในชุมชน ท่านต้องการมีส่วนร่วมช่วยลดปริมาณขยะในชุมชน และท่านต้องการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงคุณภาพน้ำเสีย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16, 4.13, 4.08 และ 4.04 เรียงตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตารางที่ 4.12 แสดงภาพรวมค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามรายด้าน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมจำแนกรายด้าน	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2.37	1.137	น้อย	4
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	2.81	1.183	ปานกลาง	3
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.37	0.978	ปานกลาง	1
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.18	1.010	ปานกลาง	2
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวม	2.93	0.954	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.12 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.93 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.954

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.978 รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18, 2.81 และ 2.37 เรียงตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
	มีส่วนร่วม น้อยที่สุด	มีส่วนร่วม น้อย	มีส่วนร่วม ปานกลาง	มีส่วนร่วม รวมมาก	มีส่วนร่วม รวมมากที่สุด				
1. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชน	118 (30.97)	49 (12.86)	121 (31.76)	60 (15.75)	33 (8.66)	2.58	1.304	ปานกลาง	1
2. เมื่อเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหา	139 (36.48)	68 (17.85)	117 (30.71)	41 (10.76)	16 (4.20)	2.28	1.185	น้อย	4
3. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน	153 (40.16)	75 (19.69)	99 (25.98)	35 (9.19)	19 (5.00)	2.19	1.202	น้อย	5
4. ท่านมีส่วนร่วมในการนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	128 (33.60)	55 (14.43)	117 (30.71)	50 (13.12)	31 (8.14)	2.48	1.295	น้อย	2
5. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกวัสดุและอุปกรณ์ที่เหมาะสมมาใช้ในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม	149 (39.11)	63 (16.54)	96 (25.20)	49 (12.86)	24 (6.29)	2.31	1.278	น้อย	3
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ						2.37	1.137	น้อย	

จากตารางที่ 4.13 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับน้อยซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.37 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.137

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประชาชนมีการส่วนร่วมในการเสนอปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.58 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.304 รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกวัสดุและอุปกรณ์ที่เหมาะสมมาใช้ในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาและท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48, 2.31, 2.28 และ 2.19 เรียงตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด	มีส่วนร่วมน้อย	มีส่วนร่วมปานกลาง	มีส่วนร่วมมาก	มีส่วนร่วมมากที่สุด				
1. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม	41 (10.76)	53 (13.91)	83 (21.78)	117 (30.71)	87 (22.84)	3.41	1.275	ปานกลาง	1
2. ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรในการจัดการสิ่งแวดล้อม	96 (25.20)	68 (17.85)	90 (23.62)	59 (15.48)	68 (17.85)	2.83	1.425	ปานกลาง	2
3. ท่านมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	78 (20.47)	92 (24.15)	88 (23.10)	79 (20.73)	44 (11.55)	2.79	1.300	ปานกลาง	3
4. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานขอความร่วมมือระหว่างสมาชิกในชุมชน เพื่อจัดการสิ่งแวดล้อม	130 (34.12)	58 (15.23)	81 (21.26)	58 (15.22)	54 (14.17)	2.60	1.443	น้อย	4

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติการ	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{x}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
	มีส่วน ร่วม น้อย ที่สุด	มีส่วน ร่วม น้อย	มีส่วน ร่วม ปาน กลาง	มีส่วน ร่วม มาก	มีส่วน ร่วม มากที่สุด				
	5. ท่านมีส่วนร่วม ให้ข้อเสนอแนะ ระหว่าง ดำเนินงาน	157 (41.21)	52 (13.65)	73 (19.16)	58 (15.22)				
ด้านการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติการ						2.81	1.183	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.14 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการปฏิบัติการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.81 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.183

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.275 รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรในการจัดการสิ่งแวดล้อม ท่านมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ท่านมีส่วนร่วมในการประสานขอความร่วมมือระหว่างสมาชิกในชุมชนเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อม และท่านมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะระหว่างการทำงาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83, 2.79, 2.60 และ 2.41 เรียงตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

ด้านการมีส่วนร่วม ในผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{x}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
	มีส่วน ร่วม น้อย ที่สุด	มีส่วน ร่วม น้อย	มีส่วน ร่วม ปาน กลาง	มีส่วน ร่วม มาก	มีส่วน ร่วม มากที่สุด				
	1. การจัดการ สิ่งแวดล้อมทำให้ ท่านมีความสุข 2. ท่านได้รับ ผลตอบแทนจาก การมีส่วนร่วม จัดการสิ่งแวดล้อม	17 (4.46)	34 (8.92)	76 (19.95)	101 (26.51)				
	112 (29.40)	57 (14.96)	73 (19.16)	78 (20.47)	61 (16.01)	2.79	1.460	ปานกลาง	4

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วม ในผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{x}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
	มีส่วน ร่วม น้อย ที่สุด	มีส่วน ร่วม น้อย	มีส่วน ร่วม ปาน กลาง	มีส่วน ร่วม มาก	มีส่วน ร่วม มากที่สุด				
3. ท่านมีความรู้เรื่อง การจัดการ สิ่งแวดล้อม	26 (6.82)	54 (14.18)	116 (30.45)	106 (27.82)	79 (20.73)	3.41	1.164	ปานกลาง	3
4. การมีส่วนร่วมใน การจัดการ สิ่งแวดล้อมทำให้ ท่านเป็นที่ยอมรับ ของชุมชน	124 (32.55)	45 (11.81)	83 (21.78)	63 (16.54)	66 (17.32)	2.74	1.489	ปานกลาง	5
5. การจัดการ สิ่งแวดล้อมทำให้ ชุมชนของท่านมี ทัศนียภาพที่ดี	16 (4.20)	22 (5.77)	72 (18.90)	97 (25.46)	174 (45.67)	4.03	1.121	มาก	1
ด้านการมีส่วนร่วม ในผลประโยชน์						3.37	0.978	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.15 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับผลประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.37 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.978

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมทำให้ชุมชนของมีทัศนียภาพที่ดีอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.221 รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมการจัดการสิ่งแวดล้อมทำให้ท่านมีสุขภาพดี ท่านมีความรู้เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม ท่านได้รับผลตอบแทนจากการมีส่วนร่วมจัดการสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมทำให้ท่านเป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89, 3.41, 2.79 และ 2.74 เรียงตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ด้าน	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{x}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
	มีส่วนร่วม น้อย ที่สุด	มีส่วนร่วม น้อย	มีส่วนร่วม ปาน กลาง	มีส่วนร่วม รวมมาก	มีส่วนร่วม มากที่สุด				
1. ท่านเข้าร่วมใน การติดตามผลความ พึงพอใจด้านการ จัดการปัญหา สิ่งแวดล้อม	50 (13.12)	49 (12.86)	130 (34.12)	89 (23.36)	63 (16.54)	3.17	1.234	ปานกลาง	3
2. ท่านมีส่วนร่วมเข้า ร่วมประชุมเพื่อ ติดตามผลการ ดำเนินงาน	146 (38.32)	49 (12.86)	87 (22.83)	73 (19.16)	26 (6.83)	2.43	1.345	น้อย	5
3. ท่านมีส่วนร่วม ในการให้ข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้อง	88 (23.10)	72 (18.90)	90 (23.62)	79 (20.73)	52 (13.65)	2.83	1.357	ปานกลาง	4
4. ท่านมีส่วนร่วม ในการควบคุม คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในชุมชน	20 (5.25)	26 (6.82)	71 (18.64)	101 (26.51)	163 (42.78)	3.95	1.166	มาก	1
5. ท่านติดตามความ เคลื่อนไหวเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมใน ชุมชน	42 (11.03)	38 (9.97)	94 (24.67)	87 (22.83)	120 (31.50)	3.54	1.321	มาก	2
ด้านการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล						3.18	1.010	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.16 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.18 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.010

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.166 รองลงมา คือ มีส่วนร่วมติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีส่วนเข้าร่วมในการติดตามผลความพึงพอใจด้านการจัดการ

ปัญหาสิ่งแวดลอม มีส่วนร่วมในการใหขอมูลข่าวสารที่ถูกต้อง และมีส่วนเข้าร่วมประชุมเพื่อติดตามผลการดำเนินงานโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54, 3.17, 2.83 และ 2.43 เรียงตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดลอมของชุมชนแตกต่างกัน

ด้านเพศ

สมมติฐานที่ 1.1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดลอมของชุมชนแตกต่างกัน

H_0 : ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดลอมของชุมชนไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดลอมของชุมชนแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ Independent Sample t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 ผลการทดสอบเป็นดังนี้

ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดลอมของชุมชน

จำแนกตามเพศ

ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการ สิ่งแวดลอมของชุมชน	t-test for Equality of Mean					
	เพศ	Mean	S.D	t	df	Sig.
ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดลอมโดยรวม	ชาย	4.26	0.649	2.366	370.908	0.019*
	หญิง	4.08	0.791			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.17 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดลอมของชุมชน จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติ Independent Sample t-test ในการทดสอบ พบว่า

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดลอมโดยรวม มีค่า Sig. เท่ากับ 0.019 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 คือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดลอมของชุมชนแตกต่างกัน อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศชายมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนมากกว่าเพศหญิง

ด้านอายุ

สมมติฐานที่ 1.2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

H_0 : ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ One-Way ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างหนึ่ง 1 คู่ที่แตกต่างกันจะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน

จำแนกตามอายุ						
ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	1.849	4.000	0.462	0.843	0.498
	ภายในกลุ่ม	206.080	376.000	0.548		
โดยรวม	รวม	207.929	380.000			

จากตารางที่ 4.18 แสดงผลการทดสอบการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามอายุ โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวม มีค่า Sig. เท่ากับ 0.498 ซึ่งมากกว่า 0.05 คือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านสถานภาพ

สมมติฐานที่ 1.3 ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

H_0 : ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ One-Way ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างหนึ่ง 1 คู่ที่แตกต่างกันจะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ตารางที่ 4.19 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน

จำแนกตามสถานภาพ

ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	1.039	2	0.520	0.949	0.388
	ภายในกลุ่ม	206.889	378	0.547		
โดยรวม	รวม	207.929	380			

จากตารางที่ 4.19 แสดงผลการทดสอบการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวม มีค่า Sig. เท่ากับ 0.388 ซึ่งมากกว่า 0.05 คือ ขอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านระดับการศึกษา

สมมติฐานที่ 1.4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

H_0 : ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ One-Way ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างหนึ่ง 1 คู่ที่แตกต่างกันจะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ตารางที่ 4.20 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	32.006	5	6.401	13.645	0.000*
	ภายในกลุ่ม	175.923	375	0.469		
โดยรวม	รวม	207.929	380			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.20 แสดงผลการทดสอบการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวม มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 คือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์นำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.21 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างระดับการศึกษาของประชาชนกับความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม

ระดับการศึกษา	Mean	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย / ปวช.	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
		3.61	4.09	4.31	4.34	4.39	4.42
ประถมศึกษา	3.61	-	-0.48 (0.000**)	-0.70 (0.000**)	-0.73 (0.000**)	-0.78 (0.000**)	-0.80 (0.003**)
มัธยมศึกษาตอนต้น	4.09	-	-	-0.22 (0.035*)	-0.25	-0.30 (0.007**)	-0.33
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	4.31	-	-	-	-0.03	0.08	0.10
อนุปริญญา/ปวส.	4.34	-	-	-	-	0.05	0.10
ปริญญาตรี	4.39	-	-	-	-	-	0.08
สูงกว่าปริญญาตรี	4.42	-	-	-	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 ผลการทดสอบความแตกต่างของระดับการศึกษาเป็นรายคู่พบว่า มีความแตกต่างกันจำนวน 7 คู่ โดยที่ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี อนุปริญญา / ปวส. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. และมัธยมศึกษาตอนต้น ให้ระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากกว่าระดับการศึกษาประถมศึกษา ระดับการศึกษาปริญญาตรีและมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ให้ระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากกว่าระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

ด้านอาชีพ

สมมติฐานที่ 1.5 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

H_0 : ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ One-Way ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig.

(2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างหนึ่ง 1 คู่ที่แตกต่างกันจะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ตารางที่ 4.22 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน

จำแนกตามอาชีพ

ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	5.039	4.000	1.260	2.334	0.055
	ภายในกลุ่ม	202.890	376.000	0.540		
โดยรวม	รวม	207.929	380.000			

จากตารางที่ 4.22 แสดงผลการทดสอบการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามอาชีพ โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวม มีค่า Sig. เท่ากับ 0.055 ซึ่งมากกว่า 0.05 คือ ขอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

สมมติฐานที่ 1.6 ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

H_0 : ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ One Way ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างหนึ่ง 1 คู่ที่แตกต่างกันจะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant

Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ตารางที่ 4.23 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน
จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2.655	3	0.885	1.625	0.183
	ภายในกลุ่ม	205.274	377	0.544		
โดยรวม	รวม	207.929	380			

จากตารางที่ 4.23 แสดงผลการทดสอบการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวม มีค่า Sig. เท่ากับ 0.183 ซึ่งมากกว่า 0.05 คือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน

สมมติฐานที่ 1.7 ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

H_0 : ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ One-Way ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างหนึ่ง 1 คู่ที่แตกต่างกันจะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ตารางที่ 4.24 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน
จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน

ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	1.124	4	0.281	0.511	0.728
	ภายในกลุ่ม	206.805	376	0.550		
โดยรวม	รวม	207.929	380			

จากตารางที่ 4.24 แสดงผลการทดสอบการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวม มีค่า Sig. เท่ากับ 0.728 ซึ่งมากกว่า 0.05 คือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน มีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

ด้านเพศ

สมมติฐานที่ 2.1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

H_0 : ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ Independent Sample t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 ผลการทดสอบเป็นดังนี้

ตารางที่ 4.25 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม	t-test for Equality of Mean					
	เพศ	Mean	S.D	t	df	Sig.
การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยรวม	ชาย	3.13	0.897	3.437	379	0.001**
	หญิง	2.80	0.970		353.450	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.25 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติ Independent Sample t-test ในการทดสอบ พบว่า

การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวม มีค่า Sig. เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 คือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศชายมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนมากกว่าเพศหญิง

ด้านอายุ

สมมติฐานที่ 2.2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

H_0 : ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ One-Way ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างหนึ่ง 1 คู่ที่แตกต่างจะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ตารางที่ 4.26 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	26.041	4.000	6.510	7.660	0.000**
	ภายในกลุ่ม	319.559	376.000	0.850		
	รวม	345.601	380.000			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.26 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามอายุ โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า

การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยรวม มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 คือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์นำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.27 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างอายุของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน

อายุ	Mean	ไม่เกิน 20 ปี	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
		2.64	2.65	3.17	3.24	2.93
ไม่เกิน 20 ปี	2.64	-	-0.01	-0.53 (0.000**)	-0.60 (0.000**)	-0.29
21-30 ปี	2.65	-	-	-0.52 (0.000**)	-0.59 (0.000**)	-0.28
31-40 ปี	3.17	-	-	-	-0.07	-0.24
41-50 ปี	3.24	-	-	-	-	0.31
51 ปีขึ้นไป	2.93	-	-	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.27 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างอายุที่แตกต่างกัน พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 4 คู่ โดยที่อายุ 41-50 ปี และอายุ 31-40 ปี มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนมากกว่า อายุไม่เกิน 20 ปี และอายุ 21 - 30 ปี

ด้านสถานภาพ

สมมติฐานที่ 2.3 ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

H_0 : ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ One-Way ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างหนึ่ง 1 คู่ที่แตกต่างกันจะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ตารางที่ 4.28 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตาม

สถานภาพ		แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม		18.422	2	9.211	10.642	0.000**
สิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยรวม	ภายในกลุ่ม		327.179	378	0.866		
	รวม		345.601	380			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.28 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามตามสถานภาพ โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า

การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยรวม มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 คือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์นำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.29 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างสถานภาพของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน

สถานภาพ	Mean	เปรียบเทียบ		
		โสด	สมรส	หย่าร้าง
		2.7	3.16	2.79
โสด	2.7	-	-0.46 (0.000**)	-0.09
สมรส	3.16	-	-	0.37 (0.023*)
หย่าร้าง	2.79	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.29 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างสถานภาพที่แตกต่างกัน พบว่า สถานภาพที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ โดยที่สถานภาพสมรสมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนมากกว่าสถานภาพโสด สถานภาพหย่าร้างมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนน้อยกว่าสถานภาพสมรส

ด้านระดับการศึกษา

สมมติฐานที่ 2.4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

H_0 : ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ One-Way ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างหนึ่ง 1 คู่ที่แตกต่างกันจะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ตารางที่ 4.30 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	9.214	5	1.843	2.054	0.070
สิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยรวม	ภายในกลุ่ม	336.387	375	0.897		
	รวม	345.601	380			

จากตารางที่ 4.30 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า

การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวม มีค่า Sig. เท่ากับ 0.070 ซึ่งมากกว่า 0.05 คือยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านอาชีพ

สมมติฐานที่ 2.5 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

H_0 : ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ One-Way ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างหนึ่ง 1 คู่ที่แตกต่างกันจะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ตารางที่ 4.31 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	24.959	4	6.240	7.317	0.000**
	ภายในกลุ่ม	320.642	376	0.853		
	รวม	345.601	380			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.31 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามอาชีพ โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า

การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยรวม มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 คือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์นี้ไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.32 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างอาชีพของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน

อาชีพ	Mean	ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	รับจ้างทั่วไป / พนักงานบริษัท	นักเรียน / นักศึกษา	ว่างงาน
		3.22	3.21	2.89	2.61	2.65
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	3.22	-	0.01	0.33	0.61	0.57
				(0.011*)	(0.000**)	(0.003**)
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	3.21	-	-	0.32	0.60	0.56
					(0.000**)	(0.010*)
รับจ้างทั่วไป / พนักงานบริษัท	2.89	-	-	-	0.28	0.24
นักเรียน / นักศึกษา	2.61	-	-	-	-	0.04
ว่างงาน	2.65	-	-	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.32 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างอาชีพที่แตกต่างกัน พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 5 คู่ โดยที่คนว่างงาน นักเรียน / นักศึกษา รับจ้างทั่วไป / พนักงานบริษัท มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนน้อยกว่าอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว และรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ

ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

สมมติฐานที่ 2.6 ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

H_0 : ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ One-Way ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างหนึ่ง 1 คู่ที่แตกต่างกันจะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ตารางที่ 4.33 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	3.135	3	1.045	1.151	0.329
	ภายในกลุ่ม	342.465	377	0.908		
	รวม	345.601	380			

จากตารางที่ 4.33 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า

การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวม มีค่า Sig. เท่ากับ 0.329 ซึ่งมากกว่า 0.05 คือยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน

สมมติฐานที่ 2.7 ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

H_0 : ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ One-Way ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างหนึ่ง 1 คู่ที่แตกต่างกันจะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ตารางที่ 4.34 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกตาม

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน

การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3.653	4	0.913	1.004	0.405
	ภายในกลุ่ม	341.948	376	0.909		
	รวม	345.601	380			

จากตารางที่ 4.34 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน จำแนกระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน โดยใช้สถิติ One Way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า

การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวม มีค่า Sig. เท่ากับ 0.405 ซึ่งมากกว่า 0.05 คือยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยในชุมชนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม

สมมติฐานที่ 3.1 ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม

H_0 : ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน

H_1 : ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้การทดสอบด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 2 ชุด ใช้ระดับความเชื่อมั่น 99% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.01 ผลการทดสอบเป็นดังนี้

ตารางที่ 4.35 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน		ระดับความสัมพันธ์	ทิศทาง
	r	P		
ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.205	0.000**	ต่ำ	เดียวกัน

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.35 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยใช้การวิเคราะห์ของ Pearson's ที่ระดับความสัมพันธ์ 0.01 พบว่า

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมีค่า P เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.01 คือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสหสัมพันธ์ (+) มีค่าเป็นบวก หมายถึงความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าความสัมพันธ์ (+) เท่ากับ 0.205 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 3.2 ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

H_0 : ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

H_1 : ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้การทดสอบด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 2 ชุด ใช้ระดับความเชื่อมั่น 99% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.01 ผลการทดสอบเป็นดังนี้

ตารางที่ 4.36 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม	การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			
	r	P	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทาง
ด้านการรับรู้ต่อสถานะสิ่งแวดล้อม	0.205	0.000**	ต่ำ	เดียวกัน
ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.138	0.000**	ต่ำ	เดียวกัน
ด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.241	0.000**	ต่ำ	เดียวกัน

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.36 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยใช้การวิเคราะห์ของ Pearson's ที่ระดับความสัมพันธ์ 0.01 พบว่า

ด้านการรับรู้ต่อสถานะสิ่งแวดล้อม ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อมมีค่า P เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.01 คือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์กัน อย่าง

มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสหสัมพันธ์ (r) มีค่าเป็นบวก หมายถึง ความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าความสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.205 , 0.138 และ 0.241 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 3.3 ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

H_0 : ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

H_1 : ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้การทดสอบด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 2 ชุด ใช้ระดับความเชื่อมั่น 99% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐาน (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2 tailed) มีค่ามากกว่า 0.01 และจะยอมรับสมมติฐาน (H_1) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2 tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.01

ตารางที่ 4.37 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม	การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน			ทิศทาง
	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ		ระดับความสัมพันธ์	
	r	P		
ด้านการรับรู้ต่อสถานะสิ่งแวดล้อม	0.268	0.000**	ต่ำ	เดียวกัน
ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.241	0.000**	ต่ำ	เดียวกัน
ด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.216	0.000**	ต่ำ	เดียวกัน

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.37 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยใช้การวิเคราะห์ของ Pearson's ที่ระดับความสัมพันธ์ 0.01 พบว่า

ด้านการรับรู้ต่อสถานะสิ่งแวดล้อม ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อมมีค่า P เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.01 คือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการ

มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสหสัมพันธ์ (r) มีค่าเป็นบวก หมายถึง ความสัมพันธ์ไปในทิศทาง เดียวกัน โดยมีค่าความสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.268 , 0.241 และ 0.216 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 3.4 ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

H_0 : ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

H_1 : ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้การทดสอบด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 2 ชุด ใช้ระดับความเชื่อมั่น 99% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.01 ผลการทดสอบเป็นดังนี้

ตารางที่ 4.38 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม	การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน			
	ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์		ระดับความสัมพันธ์	ทิศทาง
	r	P		
ด้านการรับรู้ต่อสถานะสิ่งแวดล้อม	0.375	0.000**	ปานกลาง	เดียวกัน
ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.335	0.000**	ปานกลาง	เดียวกัน
ด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.330	0.000**	ปานกลาง	เดียวกัน

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.38 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยใช้การวิเคราะห์ของ Pearson's ที่ระดับความสัมพันธ์ 0.01 พบว่า

ด้านการรับรู้ต่อสถานะสิ่งแวดล้อม ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม มีค่า P เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.01 คือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับ

สมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสหสัมพันธ์ (r) มีค่าเป็นบวก หมายถึง ความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าความสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.375 , 0.335 และ 0.330 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 3.5 ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

H_0 : ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

H_1 : ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้การทดสอบด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 2 ชุด ใช้ระดับความเชื่อมั่น 99% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.01 ผลการทดสอบเป็นดังนี้

ตารางที่ 4.39 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม	การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน		ระดับความสัมพันธ์	ทิศทาง
	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล			
	r	P		
ด้านการรับรู้ต่อสถานะสิ่งแวดล้อม	0.206	0.000**	ต่ำ	เดียวกัน
ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.217	0.000**	ต่ำ	เดียวกัน
ด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.310	0.000**	ปานกลาง	เดียวกัน

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.39 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยใช้การวิเคราะห์ของ Pearson's ที่ระดับความสัมพันธ์ 0.01 พบว่า

ด้านการรับรู้ต่อสถานะสิ่งแวดล้อม ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อมมีค่า P เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.01 คือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับ

สมมติฐานรอง (H₁) หมายความว่า ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสหสัมพันธ์ (r) มีค่าเป็นบวก หมายถึง ความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าความสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.206 และ 0.217 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ ด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม มีค่าความสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.310 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

จากการทดสอบสมมติฐานสามารถสรุปเป็นตารางได้ ดังนี้

ตารางที่ 4.40 แสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐานที่ 1

ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	เพศ	อายุ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน
ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยรวม	✓	—	—	✓	—	—	—
✓ มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05							
— ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05							

ตารางที่ 4.41 แสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐานที่ 2

การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	เพศ	อายุ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน
การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยรวม	✓	✓	✓	—	✓	—	—
✓ มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05							
— ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05							

ตารางที่ 4.42 แสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐานที่ 3

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล
ด้านการรับรู้ต่อสภาวะสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	✓
ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	✓
ด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	✓
✓ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01				

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต เพื่อให้คณะกรรมการการเคหะชุมชนรังสิตทราบถึงความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน ปรับปรุงและแก้ปัญหาการบริหารงาน โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้มีการรวบรวมข้อเสนอแนะของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยผู้ศึกษาได้สรุปผลการค้นคว้าอิสระออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประชาชนผู้อาศัยในการเคหะชุมชนรังสิต

จากการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้สรุปว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 381 คน ส่วนใหญ่พบว่าเป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี สถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น / ปวช. ประกอบอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท และมีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนช่วง 6-10 ปี

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาความคิดเห็นความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.15 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการรับรู้ต่อสถานะสิ่งแวดล้อม ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้ต่อสถานะสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.07

ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.24

ด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.15

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.37

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.81

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.37

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.18

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน พบว่า

ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ ด้านเพศและระดับการศึกษา มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน ผลการทดสอบ พบว่า ยอมรับสมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ ด้านอายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่าง ผลการทดสอบ พบว่า ไม่ยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน

ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ ด้านเพศ อายุ สถานภาพ และอาชีพ มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน ผลการทดสอบพบว่า ยอมรับสมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ ด้านระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่แตกต่าง ผลการทดสอบ พบว่า ไม่ยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 3 ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ด้านการรับรู้ต่อสถานะสิ่งแวดล้อม ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผลการทดสอบ พบว่า ยอมรับสมมติฐาน

5.2 การอภิปรายผลการวิจัย

จากการผลการศึกษาเรื่อง ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประชาชนด้านความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนในชุมชนมีระดับการศึกษาไม่สูงมาก จึงมีความต้องการที่จะมีความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมขึ้นจริงในชุมชน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการรับรู้สถานะสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากปัจจุบันประชาชนสามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานะสิ่งแวดล้อมปัจจุบันที่เกี่ยวกับปัญหาและการจัดการสิ่งแวดล้อมหลายช่องทาง เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อทางอินเทอร์เน็ต และสื่อกระจายเสียงของชุมชน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกสร ม้าทอง (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้และความเข้าใจของชุมชนที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมโรงไฟฟ้าวังน้อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประชาชนมีระดับการรับรู้มากในด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนให้ระดับความคิดเห็นมาก เนื่องจากประชาชนเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน จึงมีการรับรู้ถึงปัญหาและได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยตรง ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกสำนึกของการร่วมรับผิดชอบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวัฒน์ เข้มสมจิตร (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางในการสร้างจิตสำนึกของประชาชนในการร่วม

รักษาสิ่งแวดล้อมในตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการในโครงการคลองสวยน้ำใส พบว่า ด้านการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกของประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการมีจิตสำนึกอยู่ในระดับสูง

ด้านความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนรับรู้เกี่ยวกับสถานะสิ่งแวดล้อมของชุมชนในปัจจุบัน ทำให้เกิดจิตสำนึกของการจัดการสิ่งแวดล้อม และนำไปสู่ความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม เช่น การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การทิ้งขยะให้ถูกที่ เป็นต้น

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากโครงการหรือกิจกรรมใด ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชนส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐเป็นฝ่ายริเริ่มตัดสินใจให้มีโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ขึ้นมา เพราะเป็นกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐไม่สามารถทำได้เพียงลำพัง จึงมอบหมายให้คณะกรรมการชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการบ้าง ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะการสั่งการจากรัฐสู่ประชาชน (top-down approach) ไม่ใช่การมีส่วนร่วมที่เป็นความต้องการของประชาชนจริง ๆ ประชาชนส่วนใหญ่จึงไม่ค่อยเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วม (สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ 2545 : 56-57) ดังนั้นประชาชนจึงไม่มีความประสงค์ที่จะเข้าร่วมในโครงการหรือกิจกรรมมากเท่าที่ควร ได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสลักกร พานา (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษากรณีชุมชนในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนให้ความสำคัญอยู่ในระดับน้อย ผู้ศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนมีระดับการศึกษาต่ำ และมีอาชีพค้าขาย อาจทำให้ประชาชนไม่มีความสนใจที่จะติดตามรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เท่าที่ควร อีกทั้งในชุมชนใช้ระบบการจัดการแบบตัวแทน คือ ให้คณะกรรมการทำหน้าที่ต่าง ๆ แทนประชาชนในชุมชน จึงทำให้ประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรนุช ป้อมเป็น ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับน้อย

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประชาชนให้ความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง เพราะบางกิจกรรมหรือโครงการที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่ทางหน่วยงานของรัฐและคณะกรรมการชุมชนเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น กิจกรรม Big Cleaning Day การขอสนับสนุนทรัพยากร เช่น เงิน วัสดุ

อุปกรณ์ และแรง การประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก ซึ่งประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้โดยไม่ต้องอาศัยความชำนาญพิเศษ และเกิดประโยชน์ต่อชุมชนต่อชุมชน โดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรครา ธรรมาธิกุล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ด้านร่วมลงมือปฏิบัติหรือสละทรัพย์และแรงงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าชายเลนอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสลักกร พานา (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษากรณีชุมชนในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร พบว่า ภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง เพราะผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับมีทั้งที่เป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ สังคม และประโยชน์ส่วนบุคคล (Cohen and Uphoff) เช่น ชุมชนมีทัศนียภาพที่ดี ประชาชนมีความสุขภาพดี มีความรู้เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม ได้รับผลตอบแทน และการเป็นที่ยอมรับของชุมชน เป็นต้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของศรณารี ภาณุวงศ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสตรีในการบริหารกองทุนหมู่บ้านอำเภอชัยธานี นครหลวงเวียงจันทร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนา สุขานุกุฑ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในระดับสูง

ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง เพราะการมีส่วนร่วมในการประเมินผลบางกิจกรรมประชาชนไม่สามารถเข้าร่วมได้ เช่น การร่วมประชุมเพื่อติดตามผลการดำเนินงาน การตรวจสอบความโปร่งใสของการดำเนินงาน แต่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการติดตามผลความพึงพอใจของกิจกรรมหรือโครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้จากกระดานผลการดำเนินกิจกรรมของคณะกรรมการชุมชน และรับทราบผลการปฏิบัติงาน ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ได้จากสื่อกระจายเสียงของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรครา ธรรมาธิกุล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ด้านร่วมการประเมินผลในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าชายเลนอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับและสอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนา สุขานุกุฑ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรนุช ป้อมเป็็น ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทการ

มีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 4 ศึกษาข้อมูลเชิงอนุमानเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน ได้แก่ เพศ และระดับการศึกษาที่มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน พบว่า

เพศที่ต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน โดยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีชายมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากกว่าเพศหญิง เนื่องจากผู้ชายเป็นเพศที่ชอบลงมือปฏิบัติ

ระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน ผู้ศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช. มีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมน้อย อาจเพราะยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และอาชีพ

เพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน ผู้ศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีชายมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิง เนื่องจากกิจกรรมบางกิจกรรมต้องอาศัยแรงงานของผู้ชายจึงทำให้ผู้ชายมีบทบาทเข้าร่วมในกิจกรรมมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรตรา ธรรมาธิกุล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าชายเลนของประชาชน ตำบลหงาว อำเภอเมือง จังหวัดระนอง พบว่า เพศที่ต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

อายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน ผู้ศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอายุ 41-50 ปี มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ เนื่องจากช่วงอายุ 41-50 ปี มีการประสบการณ์ การรับรู้ ทักษะวิสัย ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมมาก จึงให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรตรา ธรรมาธิกุล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าชายเลนของประชาชน ตำบลหงาว อำเภอเมือง จังหวัดระนอง พบว่า อายุที่ต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของศรนารี ภาณุวงศ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสตรีในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน อำเภอชัยธานี นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า อายุที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน

สถานภาพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน ผู้ศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพสมรส มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามสถานภาพโสด และหย่าร้าง เนื่องจากผู้มีสถานภาพโสดและหย่าร้างให้ความสำคัญกับการทำงานมากกว่าเรื่องอื่น ๆ ขณะที่สถานภาพสมรสให้ความสำคัญเรื่องของการรักษาผลประโยชน์ ซึ่งหมายความว่า หากชุมชนได้รับประโยชน์ครบครันจะได้รับประโยชน์ เช่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทำความสะอาดชุมชน ซึ่งทำให้ชุมชนและบ้านเรือนมีทัศนียภาพที่ดี

อาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนแตกต่างกัน ผู้ศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามผู้ที่มีอาชีพอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนมากกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่น ๆ เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีส่วนในการได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น สิ่งแวดล้อมที่ดีทำให้ลูกค้าอยากเข้ามาซื้อสินค้ามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณา ธรรมาธิกุล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าชายเลนของประชาชน ตำบลหวาง อำเภอเมือง จังหวัดระนอง อาชีพที่ต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนา สุขานุกุญชร (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรีเขต 1 พบว่า อาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวม ในระดับต่ำ เนื่องจากประชาชนในชุมชนยังรักความสะอาดสบายจึงมองข้ามความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม

5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต ผู้ศึกษาได้แสดงข้อเสนอแนะตามหัวข้อ ดังนี้

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม มีข้อเสนอแนะ 3 ด้าน ดังนี้

ด้านการรับรู้สถานะสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการชุมชนควรสร้างการรับรู้ของประชาชนโดยปรับปรุงคุณภาพของอุปกรณ์กระจายเสียงของชุมชน เพราะพบว่ามีหลายซอยที่ลำโพงกระจายเสียงเสีย ทำให้ประชาชนไม่ได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้องจากคณะกรรมการชุมชน

ด้านการมีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการชุมชนจะต้องทำในลักษณะที่เป็นรูปธรรม โดยควรมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การอบรมวิธีการจัดการขยะที่ถูกต้อง การปลูกฝังจิตใจของเยาวชนให้รักษาสิ่งแวดล้อม การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้การลดหรือปฏิเสธการใช้วัสดุที่เป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ด้านความต้องการในการจัดการสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการชุมชนควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงคุณภาพน้ำเสีย ปรับปรุงพื้นถนนในชุมชน ทำความสะอาดตลาดให้สะอาด ขุดลอกคลองหลังชุมชน ทำความสะอาดถนนและท่อน้ำที่อุดตัน ขณะเดียวกันนี้คณะกรรมการชุมชนควรเพิ่มจำนวนถังขยะให้เพียงพอกับจำนวนประชาชน ควบคุมการทิ้งขยะ พร้อมทั้งจัดเตรียมถังขยะแยกประเภท และจัดเตรียมงบประมาณเพื่อในการดำเนินกิจกรรม

การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม มีข้อเสนอแนะ 4 ด้าน ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คณะกรรมการชุมชนควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเสนอหรือระบุปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชน ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผนและตัดสินใจในกิจกรรมหรือโครงการสิ่งแวดล้อมของชุมชน อาจจะทำในลักษณะประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วม ซึ่งจะทำให้ประชาชนเห็นว่าตนเป็นส่วนสำคัญของกิจกรรมหรือโครงการที่ต้องเข้าร่วมกิจกรรม

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน คณะกรรมการควรจัดกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมให้บ่อยครั้ง กิจกรรมมีความหลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชน

ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมการมีในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นควรมาสู่ประชาชน มิฉะนั้นแล้วอาจทำให้กิจกรรมที่เกิดขึ้นไม่มีคุณค่า เช่น การจัดกิจกรรมทำความสะอาด จะเกิดประโยชน์กับประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย คือ การมีตลาดถูกสุขลักษณะ ทำให้ลูกค้าจะเข้ามาซื้อของในตลาดเพิ่มขึ้น

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การทำกิจการหรือโครงการด้านสิ่งแวดล้อมคณะกรรมการควรมีการประชาสัมพันธ์ความคืบหน้าของงาน บอกขั้นตอนที่จะทำต่อไปเป็นระยะ เพื่อให้ประชาชนที่ไม่ได้เข้าร่วมหรือเข้าร่วมในบางขั้นตอนรับทราบข่าวสาร และหลังจากกิจกรรมหรือโครงการเสร็จสิ้นลง คณะกรรมการชุมชนควรมีการชี้แจงงบประมาณที่ใช้สำหรับกิจกรรมหรือโครงการ สรุปผลที่ได้จากการดำเนินงาน และสอบถามความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของประชาชน เพื่อปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการในครั้งต่อไป

5.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอนาคต

5.4.1 ในคั่นคว้าอิสระครั้งต่อไปควรรศึกษาถึงความพึงพอใจของประชาชนในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต เพื่อทราบระดับความพึงพอใจของประชาชนและนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบมีส่วนร่วมให้ตรงกับความต้องการของชุมชน

5.4.2 ควรทำการศึกษาชุมชนต้นแบบที่ดี เช่น ปากเกร็ดโมเดล และทำการเปรียบเทียบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

บรรณานุกรม

- กิตติภูมิ มีประดิษฐ์. 2543. **มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม**. นนทบุรี : เอส อาร์ พรินติ้ง.
กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. “ชุมชน,” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.deqp.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=113%3A2010-02-18+7%3A39%3A10&catid=27%3A2010-02-17-23-21-37&Itemid=2&lang=th,
(สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2554)
- เกษม จันทร์แก้ว. 2530. **การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ : อักษรวัฒนา.
- เกสร ม้าทอง. 2550. **การรับรู้และความเข้าใจของชุมชนที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมโรงไฟฟ้า
วังน้อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์บริการธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- นิตยาพร เสมอใจ และ มัทนียา สมมิ. 2546. **พฤติกรรมผู้บริโภค**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ธรรมกล
การพิมพ์.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544. **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ไชยยันตร์ กัมปนาทแสนยากร. 2538. **เมืองน่าอยู่**. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- ทวิชัย เชสูงเนิน. 2553. “**การมีส่วนร่วม**,” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.gotoknow.org/blogs/posts/337506>, (สืบค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2554)
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2551. **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ :
บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- บุญส่ง เกษดี. **ประธานการเคหะชุมชนรังสิต**. สัมภาษณ์ (19 ธันวาคม 2554).
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. 2546. **กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา**. กรุงเทพฯ :
อุษาการพิมพ์.
- ประสงค์ บริรักษ์. 2549. **การศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน : กรณี
ศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลเขาสูงป้าง อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สงขลา.
- ไพบุลย์ เทวรักษ์. 2537. **จิตวิทยา : ศึกษาพฤติกรรมภายนอกและภายใน**. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ :
ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. 2524. การบริหารการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- พิชาย รัตนคิดถ ก ภูเก็ต. 2552. องค์การและการบริหารจัดการ. นนทบุรี : ชิง บีคอนด์ บั๊กส์.
- พิบูล ที่ปะปาล. 2550. พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : อมรรการพิมพ์.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535. “สิ่งแวดล้อม,” : [ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก : http://www.onep.go.th/index.php?option=com_content&task=view&id=82&Itemid=69, (สืบค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2554)
- มนัส สุวรรณ. 2549. การจัดการสิ่งแวดล้อม : หลักการและแนวคิด. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้า.
ยี่งศักดิ์ คช โคตร และคณะ. 2548. รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้า กรณีศึกษา
อุทยานแห่งชาติภูเรือ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- รังรี นพเกตุ. 2540. จิตวิทยาการรับรู้. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ประกายพริก.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2542. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- วินัย วีระพัฒนานนท์. 2532. กระบวนการสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โคเดียสโตร.
- วิภาส ทองสุทธิ. 2552. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : อาร์ต โปรเกส.
- วัฒนา สุขานุกุฑ. 2548. การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.
สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ศรณารี ภาณุวงศ์. 2553. การมีส่วนร่วมของสตรีในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน : กรณีศึกษาอำเภอ
ชัยธานี นครหลวงเวียงจันทร์สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์จัดการ
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศรีวัฒน์ แยมสมจิตร. 2551. แนวทางในการสร้างจิตสำนึกของประชาชนในการร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม
ในตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิตวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุกาญจน์ รัตนเลิศสุรณ. 2548. หลักการจัดการสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์.
- สุชา จันทน์อม. 2529. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาดา จักรพิสุทธิ. “การมีส่วนร่วม,” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://trat.nfe.go.th/trat/topic5_
[old.php?page=5](http://trat.nfe.go.th/trat/topic5_), (สืบค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2554)

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สนธยา พลศรี. 2545. ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สิน พันธุ์พินิจ. 2551. เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์ = **Research techniques in social science.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์.
- สมพล มงคลพิทักษ์สุข และคณะ. 2548. การจัดการสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อมรรการพิมพ์
- สร้อยตระกูล อรรถมานะ. 2550. พฤติกรรมองค์กร : ทฤษฎีและการประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- สรรพศิลป์ศาสตราธิราช สาขาการจัดการทรัพยากร. “สิ่งแวดล้อมชุมชน,” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://web.ku.ac.th/king72/2542-09/res06.html> (สืบค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2554)
- สลักกร พานา. 2550. การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ศึกษากรณีชุมชนในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายและการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก.
- สารานุกรมไทย ๆ เล่ม 19. คุณภาพชีวิต : [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK19/chapter1/t19-1-m.html> (สืบค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2554)
- อรนุช ป้อมเป็น. 2550. บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- อรรครา ธรรมชีกุล. 2550. การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าชายเลน ของประชาชนตำบลหงาว อำเภอเมือง จังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- Biwas, M.R. and Biswas A.K., (1984) **Complementarily Between Environment and Development Process Environmental Conservation.**
- Project Management Course. “**Hierarchy_of_Needs,**” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.abraham-maslow.com/m_motivation/Hierarchy_of_Needs.asp, (สืบค้นเมื่อ 17 ธันวาคม 2554)

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม ของการเคหะชุมชนรังสิต

แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการศึกษาอิสระตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัชบุรี เรื่อง “ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต” เพื่อความสมบูรณ์ในการวิจัย จึงขอความกรุณาท่านให้ข้อมูลตามความจริง โดยท่านไม่ต้องระบุชื่อและที่อยู่ของท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ให้ข้อมูลมา ณ โอกาสนี้

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความจริงของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1. ไม่เกิน 20 ปี

2. 21 - 30 ปี

3. 31 - 40 ปี

4. 41 - 50 ปี

5. 51 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

1. โสด

2. สมรส

3. หย่าร้าง

4. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา

2. มัธยมศึกษาตอนต้น

3. มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.

4. อนุปริญญา / ปวศ.

5.ปริญญาตรี

6. สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ
☐ 1. ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	☐ 2. รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ
☐ 3. รับจ้างทั่วไป / พนักงานบริษัท	☐ 4. นักเรียน / นักศึกษา
☐ 5.ว่างงาน	☐ 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ)
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
☐ 1. ไม่เกิน 10,000 บาท	☐ 2. 10,001 - 15,000 บาท
☐ 3. 15,001 - 20,000 บาท	☐ 4. 20,001 บาทขึ้นไป
7. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน
-		
--	--
☐ 1. ไม่เกิน 5 ปี	☐ 2. 6 - 10 ปี
☐ 3. 11-15 ปี	☐ 4. 16 - 20 ปี
☐ 5. 21 ปีขึ้นไป	

ตอนที่ 2 ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. การรับรู้ต่อสถานะสิ่งแวดล้อม					
8.1 ท่านทราบว่าความเจริญของชุมชนเป็นสาเหตุหนึ่ง ที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม					
8.2 ท่านทราบว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ ของคนในชุมชน					
8.3 ท่านทราบว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของท่าน					
8.4 ท่านทราบว่า การดูแลสิ่งแวดล้อมจะต้องเริ่มจาก หน่วยเล็ก เช่น ครอบครัว ชุมชน					
8.5 ท่านรับทราบข่าวสารสถานะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ในปัจจุบัน เช่น ภาวะโลกร้อน					
9. จิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อม					
9.1 ท่านเห็นด้วยกับการแยกขยะก่อนทิ้งเสมอ					
9.2 ท่านเห็นด้วยกับการใช้วัสดุธรรมชาติแทน พลาสติก					
9.3 ท่านเห็นด้วยกับการกรองไขมันก่อนปล่อยน้ำทิ้ง ลงท่อระบายน้ำ					
9.4 ท่านเห็นด้วยกับการปฏิเสธการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น สเปรย์ฆ่าแมลง					
9.5 ท่านเห็นด้วยกับการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ เช่น ขวดแก้ว ถังกระดาษ					

ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10. ความต้องการจัดการสิ่งแวดล้อม					
10.1 ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงคุณภาพ น้ำเสีย เช่น ไม้ทิ้งขยะลงคลอง ใส่จุลินทรีย์ลงคลอง					
10.2 ท่านต้องการมีส่วนร่วมช่วยลดปริมาณขยะในชุมชน เช่น นำขวดแก้วกลับมาใช้ใหม่					
10.3 ท่านต้องการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เช่น ขยะอันตราย ขวดรีไซเคิล ขยะเปียก					
10.4 ท่านต้องการมีส่วนร่วมช่วยกำจัดแหล่งแพร่เชื้อโรค ในชุมชน					
10.5 ท่านต้องการส่งเสริมให้มีการทำความสะอาด ตลาดทุกเดือน					

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
11.1 ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ เกิดขึ้นในชุมชน					
11.2 เมื่อเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ท่านมีส่วน ร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหา					

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11.3 ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน					
11.4 ท่านมีส่วนร่วมในการนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา					
11.5 ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกวัสดุและอุปกรณ์ที่เหมาะสมมาใช้ในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม					
12. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ					
12.1 ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เช่น วันทำความสะอาดครั้งยิ่งใหญ่ (Big Cleaning Day)					
12.2 ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรในการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น เงิน วัสดุและอุปกรณ์					
12.3 ท่านมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม					
12.4 ท่านมีส่วนร่วมในการประสานขอความร่วมมือระหว่างสมาชิกในชุมชน เพื่อจัดการสิ่งแวดล้อม					
12.5 ท่านมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะระหว่างการทำงาน					
13. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์					
13.1 การจัดการสิ่งแวดล้อมทำให้ท่านมีสุขภาพดี					
13.2 ท่านได้รับผลตอบแทนจากการมีส่วนร่วมจัดการสิ่งแวดล้อม					
13.3 ท่านมีความรู้เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม					
13.4 การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมทำให้ท่านเป็นที่ยอมรับของชุมชน					

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13.5 การจัดการสิ่งแวดล้อมทำให้ชุมชนของท่านมีทัศนียภาพที่ดี					
14. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
14.1 ท่านเข้าร่วมในการติดตามผลความพึงพอใจด้านการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม					
14.2 ท่านมีส่วนร่วมเข้าร่วมประชุมเพื่อติดตามผลการดำเนินงาน					
14.3 ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง					
14.4 ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชน เช่น ไม้ทิ้งขยะลงในคลอง					
14.5 ท่านติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน					

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการสิ่งแวดล้อมของ

การเคหะชุมชนรังสิต

คำชี้แจง กรุณาเติมข้อความตามความคิดเห็นของท่านลงในช่องว่าง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่านในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการเคหะชุมชนรังสิต

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นางสาวเนตรนภา คุ่มครอง
วัน เดือน ปี เกิด	2 กุมภาพันธ์ 2531
ที่อยู่	141/26 หมู่ 2 ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี ระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์ - คอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
เบอร์โทรศัพท์	083-717- 6788
E-mail Address	syzygy_08@hotmail.com

